

SAURASHTRA UNIVERSITY

RAJKOT

FACULTY OF RURAL STUDIES (CBCS)

SYLLABUS FOR SEMESTER-VI

FOR

BACHELORE OF RURAL STUDIES

(Amended rules as on June-2019)

Saurashtra University

University Road, Rajkot - 360005

SAURASHTRA UNIVERSITY

Ranpahl
DEAN,
RURAL FACULTY
SAURASHTRA UNIVERSITY
RAJKOT

FACULTY OF RURAL STUDIES

U.G.COURSES IN BACHELOR OF RURAL STUDIES- (BRS)

SEMESTER-VI COURSE

S R. N o.	Course Code	Course Category	C	I. M	P.M.	E. T. M	T. M.	Course Title
1	19070101060100	FND-608	3	30	-	70	100	1.English Literature & languageCorrection (3+0)
	19070101060200		3	30	-	70	100	2.Hindi Literature & language Correction (3+0)
	19070101060300		3	30	-	70	100	3.Gujarati Literature & languageCorrection (3+0)
2	19070201060400	CORE-618	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070201060500		3	30	-	70	100	2.Ani.Husbandry (3+0)
	19070201060600		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070201060700		3	30	-	70	100	4.Rural Extension (3+0)
	19070201060800		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070201060900		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070201061000		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
19070201061100	3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)		
3	19070301061200	CORE- 619	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070301061300		3	30	20	50	100	2.Ani.Husbandry (2+1)
	19070301061400		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070301061500		3	30	20	50	100	4.Rural Extension (2+1)
	19070301061600		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070301061700		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070301061800		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070301061900		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
4	19070401062000	CORE -620	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070401062100		3	30	-	70	100	2.Ani.Husbandry (3+0)
	19070401062200		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070401062300		3	30	-	70	100	4.Rural Extension (3+0)
	19070401062400		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070401062500		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070401062600		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070401062700		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
5	19070501062800	CORE -621	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070501062900		3	30	20	50	100	2.Ani.Husbandry (2+1)
	19070501063000		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070501063100		3	30	20	50	100	4.Rural Extension (2+1)
	19070501063200		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070501063300		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070501063400		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070501063500		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
6	19070601063600	CORE -622	3	30	20	50	100	1.Agronomy (2+1)
	19070601063700		3	30	-	70	100	2.Ani.Husbandry (3+0)
	19070601063800		3	30	20	50	100	3.Horti & Forestry (2+1)
	19070601063900		3	30	-	70	100	4.Rural Extension (3+0)
	19070601064000		3	30	-	70	100	5.Economics (3+0)
	19070601064100		3	30	-	70	100	6.Hindi (3+0)
	19070601064200		3	30	-	70	100	7.English (3+0)
	19070601064300		3	30	-	70	100	8.Gujarati (3+0)
7	19070701064400	MDC - 617	3	30	-	70	100	1. World Religion-2 (3+0)
	19070701064500		3	30	-	70	100	2. Philosophy of Bhagvad Geeta (3+0)
	19070701064600		3	30	20	50	100	3. Agri. Chemistry (2+1)
	19070701064700		3	30	-	70	100	4. Gujarati (3+0)
	19070701064800		3	30	-	70	100	5. Animal Nutrition & Feeding (3+0)
	19070701064900		3	30	20	50	100	6. Floriculture (2+1)

8	19070801065000	MDC - 618	3	30	-	70	100	1.Political Science	(3+0)
	19070801065100		3	30	-	70	100	2.Contemporary Indian Philosophy	(3+0)
	19070801065200		3	30	20	50	100	3.Food & Nutrition	(2+1)
	19070801065300		3	30	-	70	100	4.Hindi	(3+0)
	19070801065400		3	30	-	70	100	5.English	(3+0)
	19070801065500		3	30	-	70	100	6. Agriculture Economics	(3+0)

MDC= Multi Disciplinary Course, I.M = Internal Marks, P.M.=Practical Marks, E.T.M.=External Theory Marks, T.M.=Total Marks

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	FND-608	19070101060100	English Literature & language Correction	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - English Literature and Language Correction

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To acquire the knowledge of history of English Literature.
3. To understand the socio-political and literary context of the said era.
4. To introduce the students about the fundamental of grammar.

Form: Novel, Grammar

TEXT: Of Human Bondage- Somerset Maugham

Unit-1 Critical appreciation of the novel, structure 20%

Unit-2 Thematic concerns, and characterization 20%

Unit-3 Grammar- Application writing, dialogue writing, advertise writing 20%

Unit-4 Study- Correct the sentences (articles, tenses, subject-verb agreements) 20%

Unit-5 Comprehension or drafting a story 20%

Recommended reading:

1. The English Grammar- Wren and Martin
2. Murphy's English Grammar
3. Of Human Bondage- Somerset Maugham

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	FND-608	19070101060200	Hindi Literature & language Correction	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - हिन्दी आस्वाद और भाषा शुद्धि

- हेतु :-
- १ छात्र व्याकरण से परिचित हो ।
 - २ छात्र शब्द शक्ति से परिचित हो ।
 - ३ छात्र विचार विस्तार निबंध लेखन से परिचित हो ।

इकाई :-

१ व्याकरण	४०%
२ शब्द शक्ति	१५%
३ काव्य प्रयोजन	१५%
४ पल्लवन	१५%
५ समग्रलक्षी मूल्यांकन	१५%

पाठ्य विषय : १ व्याकरण : संज्ञा, संवर्नाम, विरामचिह्न, उपसर्ग, प्रत्यय, कारक और विभक्ति

- २ शब्द शक्ति : अभिधा, लक्षणा, व्यंजना
- ३ निबंध
- ४ काव्य प्रयोजन
- ५ पल्लवन
- ६ विरुद्धार्थी शब्द

- संदर्भ ग्रंथ :-
- १ आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रचना - वासुदेव नंदन प्रसाद
 - २ बैंकों में व्यावसायिक हिन्दी का प्रगामी प्रयोग - कला जोशी
 - ३ हिन्दी व्याकरण - डॉ. राजेश्वर चतुर्वेदी
 - ४ हिन्दी व्याकरण एवं संरचना - डॉ. घनश्याम अग्रवाल

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	FND-608	19070101060300	Gujarati Literature & language Correction	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- (લોકસાહિત્ય-૬) :લોકસાહિત્ય –સંજ્ઞા અને સ્વરૂપ; સંશોધન અને સંપાદન:ભાગ-૨

હેતુઓ :- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોક સાહિત્યની સંજ્ઞા અને સ્વરૂપથી પરિચિત થાય.

(૨) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી લોકસાહિત્ય સંશોધન સંપાદનથી માહિતગાર બને.

(૩) વિદ્યાર્થીઓમાં લોક જીવનની સમજ વિકસે.

(૪) વિદ્યાર્થીઓ માં લોક કાળા અને લોકસંસ્કૃતિની જાગૃકતા કેળવાય.

અભ્યાસક્રમ :-

(૧) એકમ :- * લોકસાહિત્યને ઘડનારા પરીબળો ૨૦%

* લોકસાહિત્યમાં કલાત્મકતા (ગદ્ય, પદ્ય અને મિશ્ર સ્વરૂપોમાં કલાત્મક ગુણોનો પરિચય)

(૨) એકમ :- * લોકસાહિત્ય : સંશોધન – સંપાદન : ૨૦%

* મેઘાણી પૂર્વેનાં સંશોધકો-સંપાદકો

(૩) એકમ :- * સંશોધક સંપાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી ૨૦%

* મેઘાણી પછીના સંશોધકો-સંપાદકો

(૪) એકમ :- * લોકનાટ્ય ભવાઈ ૨૦%

* ભડલી વાક્યો

(૫) એકમ * લોકસંગીત ૨૦%

*લોકવાદ્યો (લોકવાજીંત્રો)

● સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ :

1. લોકસાહિત્યનું સમાલોચન – ઝવેરચંદ મેઘાણી
2. લોકસાહિત્ય : પગદંડીનો પથ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
3. લોકસાહિત્ય -૧ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
4. ધરતીનું ધાવણ – ઝવેરચંદ મેઘાણી
5. લોકસાહિત્ય વિમર્શ – જયમલ્લ પરમાર
6. લોક વાંગ્મય – કનુભાઈ જાની

7. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન - ડૉ સત્યેન્દ્ર
8. ભારતીય લોકસાહિત્ય - ડૉશ્યામ પરમાર
9. લોકસાહિત્ય : સંશોધન-સંપાદન - ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
10. લોકસાહિત્ય : વિભાવના અને પ્રકાર - ડૉ.હસું યાજ્ઞિક
11. લોકસાહિત્ય :તત્વ દર્શન -જયમલ્લ પરમાર
12. લોક વિદ્યા વિજ્ઞાન - ડૉ.હસું યાજ્ઞિક
13. ગુજરાતી લોકવિદ્યા - ડૉ. હસું યાજ્ઞિક
14. લોકસાહિત્ય ચર્ચા - રમણભાઈ પટેલ
15. લોકનાટ્ય :ભવાઈ - રામજી ભાઈ કડિયા

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060400	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Advance technology in Agronomy -II

Objectives:-

1. Student will become aware with advance technology in Agricultural science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agricultural Science. So, useful in progressive farming.
3. Create self employment source

Theory: - 100%

Unit: 1. Seed Technology 20%

- 1.1 Principals of seed production
- 1.2 Stages of seed (stable varieties, hybrid varieties)
- 1.3 Difference between local variety and Hybrid variety
- 1.4 Hybrid varieties in different crop

Unit: 2. Hydroponics 20%

- 2.1 Definition
- 2.2 Advantages of hydroponics
- 2.3 Requirements for hydroponics farm – a. Place, b.aggregate, c.nutrition
- 2.4 Types of hydroponic culture - a. water culture, b. sand culture, c. gravel culture, etc.
- 2.5 Aeroponics

Unit: 3. Plant biotechnology with specific reference to tissue culture 20%

- 3.1 Defination
- 3.2. Importance, merits
- 3.3 Method of tissue culture- a. Micro propagation, b. Anther culture, c. Embryo culture, d. Tissue culture, e. Proto plats fusion.
- 5.4 Names of fruits and flowers in which tissue culture method applied

Unit; 4. Plant growth regulator 20%

- 4.1 Defination- Hormones, plant growth regulator.
- 4.2 Importance of plant growth regulator.
- 4.3 Types of plant growth regulator - Auxin, gibberilines, cytokinin , inhibitors, ethelen
- 4.4 Use of plant growth regulator in cereal, oilseed and other crop (in brief)

- 5.1. Defination, merits
- 5.2. Method- a)importation, b)augmentation, c)conservation
- 5.2. Predator insect-a) Ladybird beetle, b) Crysopa, c) Sir fid fly, etc.
- 5.3. Parasites- a) Egg parasite- Trichograma spp., b) Larva parasite-Apanteles spp., c) Pupal parasite- Epiricania spp., etc
- 5.4 Pathogene- a)B.T., b)N.P.V., etc

Practical:

1. Study of seed production technique by visiting seed production farm.
2. Study of hybrid varieties of different field crops.
3. Hydroponics techniques.
4. Methods of tissue culture.
5. study of plant growth regulators.
6. Study of biological methods of pest control.

References

1. “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. “ Jeivik Niyrantran ” (Gujrati edition- octomber-2009)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
5. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
6. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060500	Animal Husbandry	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Animal Nutrition- 2

Objective:

- (1) To study ingredients of cattle feeds and their importance in health and production.
- (2) To study proteins, carbohydrates, lipids, minerals and vitamins; and their importance.
- (3) To understand preparation and calculation of daily requirements of different animals.
- (4) To study feed supplements and their uses in animal feeds.

Theory:

100%

Unit:1. Feed ingredients:

25%

- Study of ingredients of cattle feeds and water: importance and functions.
- Carbohydrates and proteins: importance and classification.

Unit:2 Lipids, Minerals and Vitamins: importance and types.

20%

Unit:3 Computation of ration : "Methods and calculation of daily requirement of feeds and concentrates for animals -DCP, TDN & NE.

20%

Unit:4 .Feeding requirements for different classes of animals: Milking cow, pregnant cow, Dry cow, Breeding bull and working bullocks.

20%

Unit:5. Feed supplements and by pass proteins, By pass fats, Pre biotic, Pro biotic and feed additives.

15%

Reference Books:-

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding - BAIF
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh
6. Dairying in India a review - D.N. Kharady
7. Livestock feeding and Management(Gujarati) - B.M.Patel&N.H.Radadia
8. Animal Nutrition - B.M.Patel&N.H.Radadia

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060600	Horticulture & Forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Advance technology in horticulture -II

Objectives:-

1. Student will become aware with advance technology in Agricultural science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agricultural Science. So, useful in progressive farming.
3. Create self employment source

Theory: - 100%

Unit: 1. Seed Technology 20%

- 1.1 Principals of seed production
- 1.2 Stages of seed (stable varieties, hybrid varieties)
- 1.3 Difference between local variety and Hybrid variety
- 1.4 Hybrid varieties in different crop

Unit: 2. Hydroponics 20%

- 2.1 Definition
- 2.2 Advantages of hydroponics
- 2.3 Requirements for hydroponics farm – a. Place, b.aggregate, c.nutrition
- 2.4 Types of hydroponic culture - a. water culture, b. sand culture, c. gravel culture, etc.
- 2.5 Aeroponics

Unit: 3. Plant biotechnology with specific reference to tissue culture 20%

- 3.1 Defination
- 3.2. Importance, merits
- 3.3 Method of tissue culture- a. Micro propagation, b. Anther culture, c. Embryo culture, d. Tissue culture, e. Proto plats fusion.
- 3.4 Names of fruits and flowers in which tissue culture method applied

Unit: 4. Value addition in Horticulture crop 20%

- 4.1 Importance
- 4.2 Different method for value addition in product -a. grading, b. processing c. packing d. packing e. cold storage f. certification g. biotechnology.
- 4.3 Factor affecting in value addition- a. technology b. quality c. demand and supply d. infrastructural facility e. processing unit f. market g. consumer h. government policy i. tax j.use of information technology.
- 4.4 value added horticultural product.

- 5.1. Definition, merits
- 5.2. Method- a)importation, b)augmentation, c)conservation
- 5.2. Predator insect-a) Ladybird beetle, b) Crysopa, c) Sir fid fly, etc.
- 5.3. Parasites- a) Egg parasite- Trichograma spp., b) Larva parasite-Apanteles spp., c) Pupal parasite- Epiricania spp., etc
- 5.4 Pathogene- a)B.T., b)N.P.V., etc

Practical:

1. Study of seed production technique by visiting seed production farm.
2. Study of hybrid varieties of different field crops.
3. Hydroponics techniques.
4. Methods of tissue culture.
5. Methods of value addition.
6. Study of biological methods of pest control.

References

1. “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigvidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. “ Jeivik Niyrantran ” (Gujrati edition- octomber-2009)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
5. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
6. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060700	Rural Extension	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title:- ગ્રામ વિકાસના સ્ત્રોત

હેતુઓ:-

- (૧) ગુજરાતનો સહકાર ક્ષેત્ર સાથે નાતો જાણે.
- (૨) ગ્રામ વિકાસમાં લોકોની ભાગીદારી સમજે.
- (૩) ગ્રામ વિકાસમાં રાષ્ટ્રીય ભાવનાને સમજે.
- (૪) ગ્રામ વિકાસમાં યુવનો, મહિલા અને ખેડૂતોનો ફાળો સમજે.

અભ્યાસક્રમ

- એકમ :- ૧** ગ્રામ વિકાસમાં અર્થ, તેનું મહત્વ તથા રાષ્ટ્રીય વિકાસના સંદર્ભે શહેરી જીવન અને ગ્રામ જીવનની ભુમિકા. ૨૦%
- એકમ :- ૨** પંચાયતી રાજમાં વ્યવસ્થાનો અર્થ, તેનું મહત્વ તથા તેની સમર્ગ વિભાવના તથા તેમાં ખેડૂતો, મહિલા અને મહિલાનો ફાળો. ૨૦%
- એકમ :- ૩** ગ્રામ વિકાસનું મહત્વ, ઉપયોગીતા તથા ગ્રામ વિકાસમાં ગ્રા પંચાયત તથા તાલુકા પંચાયતનો ફાળો. ૨૦%
- એકમ :- ૪** ગુજરાતમાં સહકારી ક્ષેત્રનો વિકાસ, તેનું મહત્વ તથા ગુજરાતની સહકારી ક્ષેત્રે સિધ્ધસ અને ખામીઓ. ૨૦%
- એકમ :- ૫** પંચાયતી રાજ વ્યવસ્થામાં સહકારી પ્રવૃત્તિનો ફાળો તેનું મહત્વ અને પંચાયતી રાજ વ્યવસ્થામાં લોકોની સક્રિય ભાગીદારી અને તેની જરૂરીયાત. ૨૦%

સદર્ભ ગ્રંથો:-

૧. ભારતમાં પંચાયતી રાજ - લે. બી.સી.શાહ
૨. પંચાયતી રાજ - સામાયીક
૩. ભારતમાં ગ્રામ વિકાસ - લે. બાબુભાઈ અવરાણી
૪. ગ્રામ સ્વવિકાસ - લે. બાબુભાઈ અવરાણી
૫. ગ્રામ વિકાસ કાર્યક્રમ અને યોજનાઓ - લે. આર.બી. માતરીયા

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060800	Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title : MACRO ECONOMICS -2

Objective :

- 1 To get aware about the principals of trade cycle.
- 2 To know about the inflation and deflation.
- 3 To evaluate the concept of inflation and deflation with the present economic situation of the country.

Unit 1. Trade Cycle- Meaning, Nature And Characteristics Of Trade Cycle. 10%

Unit 2. Theories Of Trade Cycle - Haw Trey, Hayek. Control Of Trade Cycle. 20%

Unit 3. Meaning Of Eco. Growth And Eco. Development, Different Between Economic Growth And Economic Development, Pre Requisites Of Economic Growth 20%

Unit 4. Inflation- Meaning And Definition Of Inflation, Types Of Inflation, Causes Of Inflation. Inflationary Gap, Effect Of Inflation, Control Of Inflation. 25%

Unit 5. Deflation - Meaning And Effects Of Deflation, Causes Of Deflation, Deflationary Gap, Measures Against Deflation 25%

Reading List :

- 1 Aakey G. - Macro Economics - Theory And Policy.
- 2 Heijdra B.J. And F.V. Ploag - Founadtion Of Morden Macro Economics.
- 3 Lewis M.K. And P.D. Mizzen - Monetary Economics.
- 4 Barson W.A. - Macro Economic Theory And Policy.
- 5 Hall R.E. And J.B.Taylor - Macro Economics.
- 6 Ramer D.L. - Advanced Maicro Economics.
- 7 Jha R. - Comptteporary Macro Economics Theory And Policy.
- 8 Scarfe B.L. - Cycles, Growth And Inflation.
- 9 Bhatia H.A. - Macro Economics.
- 10 Stonier & Hague - A Tax Book Of Economics Theory.
- 11 J.R.Hicks - A Contribution To The Thery Of Trade Cycle.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201060900	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - हिन्दी दृश्य विद्या

- हेतु :-
- १ छात्र नाटक का आस्वादन करें ।
 - २ छात्र दृश्य काव्य की विशेषताओं से परिचित हो ।
 - ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई :-	१ नाटक का उद्भव - विकास	२०%
	२ साहित्यकार का जीवन-कवन	२०%
	३ प्रमुख पात्रों की विशेषताएँ	२०%
	४ असंदर्भ व्याख्या	१५%
	५ समग्रलक्षी मूल्यांकन	२५%

पाठ्य विषय : - आषाढ का एक दिन - मोहन राकेश

- संदर्भ ग्रंथ :-
- १ मोहन राकेश और उनके नाटक - डॉ. गिरीश रस्तोगी
लोकभारती प्रकाशन, महात्मा गांधी मार्ग, हलाहाबाद
 - २ स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी नाटक : मूल्य -संक्रमण - ज्योतीश्वर मिश्र
 - ३ आधुनिक नाटक का अग्रदूत मोहन राकेश - गोविंद चातक
 - ४ समकालीन नाट्य विवेचन - डॉ. माधव सोनटके
विकास प्रकाशन, विश्व बैंक बर्ष, कानपुर

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201061000	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: Core Course in English – 18

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To orient the students about learning of different literary processes.
3. To learn and understand about Translation and its characteristics and how it is made.
4. To cultivate a skill of Translation from one language to another one.

Form: Translation

TEXT: AANANDMATH –BAKIM CHANDRA CHHTOPADHAYAY, TRANSLATED BY BASANT KUMAR ROY, flipkart.com

Unit-1 what is Translation, characteristics of it 20%

Unit-2 what is Transcription, characteristics of it 20%

Unit-3 Silent features of translation form one language to another language 20%

Unit-4 Study of the text 20%

Unit-5 How translation is made of the aforesaid text? Core features and essay type questions, one mark question from it 20%

Recommended reading:

1. TEXT: AANANDMATH –BAKIM CHANDRA CHHTOPADHAYAY, TRANSLATED BY BASANT KUMAR ROY, flipkart.com
2. Principal of Literary Criticism

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-618	19070201061100	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :-ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ -૨ (ભાષા વિજ્ઞાન)

હેતુઓ :-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના શબ્દભંડોળ થી માહિતગાર થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાની લિંગ અને વચન વ્યવસ્થા વિશે જાણે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ અભિવ્યક્તિ અને ક્રિયા વિશેષણની જાણકારી મેળવે.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ વાક્યનાં પ્રકારો વિશે જાણે.

અભ્યાસક્રમ

એકમ : ૧ ગુજરાતી શબ્દ ભંડોળ (તત્સમ,તદ્ભવ,દેશ્ય,પરપ્રાંતીય અને પરદેશી શબ્દો) ૨૦% □

- અંગસાધક પ્રત્યયો:- પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય (ગુજરાતી શબ્દ ભંડોળ માં વ્યાપક રીતે પ્રત્યયો જ અપેક્ષિત છે.)
- સમાસ રચનાં :- દ્રઘ, તત્પુરુષ, કર્મધારય, ઉપપદ, બહુવ્રિહી (ગુજરાતી ભાષાની વાસ્તવિકસ્થિતિને લક્ષમાં રાખી સમાસ રચનાઓ નો પરિચય કરાવવો.)

એકમ :- ૨ લિંગ વ્યવસ્થા - લિંગવાચક પ્રત્યયો, લિંગભેદના અર્થો, વચન વ્યવસ્થા

- વચન વ્યક્ત કરવાની રીતો , 'ઓ' પ્રત્યયના વિનોયોગની ખાસિયતો, બહુવચનનાં અર્થો. ૨૦%

એકમ :- ૩ વિભક્તિ વ્યવસ્થા(અનુગોનાં વિવિધ અર્થોની જાણકારી અપેક્ષિત છે.) ૨૦%

- ક્રિયા વિશેષણો , સંયોજકો, નીયતો અને ઉદગાર વચકોનો રૂપ રચનાંલક્ષી અને અર્થ લક્ષી પરિચય

એકમ :- ૪ સંજ્ઞા, સર્વનામ અને વિશેષણની લીંગ વચન અને વિભક્તિ સાથેની રૂપરચનાં ૨૦%

- મૂળ અંગ અને સાધિત અંગો (કર્મણિઅંગ અને પ્રેરક અંગ)
- કૃદંતો :- એમના પ્રકારો , પ્રયોગો અને અર્થો.

એકમ :- ૫ વાક્ય તંત્ર : પદ ક્રમ અને પદ સંવાદની લાક્ષણિકતા.

- વાક્યના પ્રકારો (કર્તરિ,કર્મણિ,પ્રેરક અને ભાવે) ૨૦%

સંદર્ભ ગ્રંથ સુચિ :-

૧. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાનું સ્વરૂપ - પુ.નિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ - અમદાવાદ
૨. ગુજરાતી નામિક સમાસો - ડૉ જે.સી.દવે

- ૩.ગુજરાતી ભાષાના અંગસાધક પ્રત્યયો - ઊર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ
- ૪.ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ - ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૫. ગુજરાતી ભાષાનો વિકાસ અને અર્વાચીન ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - ડૉ.કે.કા. શાસ્ત્રી
૬. ગુજરાતી ભાષા ઉદ્ગમ, વિકાસ અને સ્વરૂપ - ડૉ કે.બી.વ્યાસ.
૭. અનુંશીલનો - ડૉ હરિ વલ્લભ ભાયાણી

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061200	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Fertilizers

Objectives:-

1. Student will become aware with Deferent Fertilizers.
2. Student gets knowledge of Major nutrient Fertilizer.
3. To know about the optimum utilization of Fertilizer.
4. To Study the deferent method of Fertilizer Application.

Theory:

Unit 1. Fertilizer 20%

- Definition & Meaning.
- Classification of Fertilizer.
- Difference between manures and Fertilizer.
- Deficiency symptoms and effect on plant of Essential element.

Unit 2. Nitrogenous Fertilizer. 20%

- Type of Nitrogenous Fertilizer.
- Characteristic of Nitrogenous Fertilizer.

Unit 3. Phosphatic Fertilizer & Potassic fertilizer. 20%

- Types of Phosphatic Fertilizer.
- Characteristic of Phosphatic Fertilizer.
- Types of Potassic fertilizer.
- Characteristic of Potassic fertilizer.

Unit 4. Complex Fertilizer, mixed Fertilizer and fertilizer control order 20%

Unit 5. Time and method of Fertilizer application & Optimum utilization of fertilizer. 20%

Practical

1. Study of different fertilizer and its classification.
2. Study of nitrogenous fertilizers.
3. Time and method of fertilizer application.
4. Optimum utilization of fertilizer.

References:-

1. Manures and fertilizer.
By – K .S yawalkar, J. P Agrawal, S. Bokade.
2. Soil Fertility and Fertilizer.
By S. Tisdal, W. Melson
3. Soil Fertility Theory and Practices.
By J. S Kanwar
4. Jamin vignan Ane Vyavastha.
By Babubhai avarani.
5. Jamin vyavastha ane pak utpadan.
By Dr. A. S. Patel, Dr. R.S. joshi

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061300	Animal Husbandry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Scientific and Technical Writing

Objective:

- (1) To study and use the scientific and technical methods of writing.
- (2) To study methods of thesis writing and reference citation.
- (3) To understand different experimental designs and their uses.
- (4) To know how to write a research proposal and research paper.

Theory:

100%

Unit: 1 Dissertation and thesis:

25%

Detail methodology of thesis writing.

Unit: 2 Reference citations:

15%

Method used for reference citation

Unit: 3 Research proposals: its importance and method.

20%

Method of research paper writing

Unit: 4 Experimental designs: terminology and principles of field experiments

20%

Details of important experimental designs like CRD, RBD, LSD and SPD

Unit: 5 Proof Reading Signs:

20%

Different signs used to indicate the corrections in the paragraphs and in the borders

Practical: -

Note: Each practical carries equal credits and marks.

1. To study a thesis writing.
2. To study reference books and prepare a reference list.
3. To prepare a research proposal.
4. To study the use of an experimental design.
5. To prepare a review article.

Reference Books:-

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. Animal genetics and breeding - BAIF
3. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
4. Dairying in India a review - D.N. Kharady

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061400	Horticulture & Forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: Fertilizers

Objectives:-

5. Student will become aware with Deferent Fertilizers.
6. Student gets knowledge of Major nutrient Fertilizer.
7. To know about the optimum utilization of Fertilizer.
8. To Study the deferent method of Fertilizer Application.

Theory:

Unit 1. Fertilizer 20%

- Definition & Meaning.
- Classification of Fertilizer.
- Difference between manures and Fertilizer.
- Deficiency symptoms and effect on plant of Essential element.

Unit 2. Nitrogenous Fertilizer. 20%

- Type of Nitrogenous Fertilizer.
- Characteristic of Nitrogenous Fertilizer.

Unit 3. Phosphatic Fertilizer & Potassic fertilizer. 20%

- Types of Phosphatic Fertilizer.
- Characteristic of Phosphatic Fertilizer.
- Types of Potassic fertilizer.
- Characteristic of Potassic fertilizer.

Unit 4. Complex Fertilizer, mixed Fertilizer and fertilizer control order 20%

Unit 5. Time and method of Fertilizer application & Optimum utilization of fertilizer. 20%

Practical

1. Study of different fertilizer and its classification.
2. Study of nitrogenous fertilizers.
3. Time and method of fertilizer application.
4. Optimum utilization of fertilizer.

References:-

1. Manures and fertilizer. By – K. S. yawalkar, J. P. Agrawal, S. Bokade.
2. Soil Fertility and Fertilizer. By S. Tisdal, W. Melson
3. Soil Fertility Theory and Practices. By J. S. Kanwar
4. Jamin vignan Ane Vyavastha. By Babubhai avarani.
5. Jamin vyavastha ane pak utpadan. By Dr. A. S. Patel, Dr. R.S. joshi

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061500	Rural Extension	2+1	30	50	20	2 Hrs

Titel: Rural Sociology - II

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગ્રામીણ સમાજના પ્રશ્નોથી માહિતગાર બને.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ સામાજિક નિયંત્રણની રીતોનો અભ્યાસ કરે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ સામાજિક પરિવર્તનના કારણો જાણે.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ જુથ અને યુવક મંડળથી પરિચિત બને.

અભ્યાસક્રમ

એકમ :- ૧	ગ્રામીણ સમાજના પ્રશ્નોનો અભ્યાસ	૨૦%
એકમ :- ૨	સામાજિક નિયંત્રણ : નીચેની રીતોનો અર્થ, પાલન અને સજા પદ્ધતિ. ૧. લોક રીતિઓ ૨. લોક નીતિ ૩. લોક રિવાજ ૪. કાયદો ૫. લોકમત	૨૦%
એકમ :- ૩	સામાજિક પરિવર્તન: વ્યાખ્યા, સામાજિક પરિવર્તનના કારણો ૧. ઔદ્યોગિકરણ ૨. જૈવિક પરિબળ ૩. ભૈતિક પર્યાવરણ ૪. સંસ્કૃતિ ૫. નવી શોધ ૬. નવા વિચારો ૭. યુધ્ધ	૨૦%
એકમ :- ૪	જુથ: વ્યાખ્યા, પ્રકારો	૧૦%
એકમ :- ૫	યુવક મંડળ: સ્થાપના, સભ્યપદ, પ્રવૃત્તિઓ પરદેશમાં યુવક મંડળ: ક્લબ, હેતુ, ઉદ્દેશો, પ્રતિક, પ્રકારો	૨૦%

પ્રાયોગિક:

૧. સામાજિક પરિવર્તનના કારણોનો અભ્યાસ કરવો
૨. ગ્રામીણ સમાજના જુદા - જુદા જુથોનો અભ્યાસ કરવો
૩. ગ્રામીણ સમાજના યુવક મંડળનો અભ્યાસ કરવો

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ	- ઈશ્વરભાઈ પટેલ
૨. સામુદાયિક વિકાસ અને કૃષિ વિસ્તરણ	- બાબુભાઈ અવરાણી
૩. ગ્રામીણ અને નગર સમાજશાસ્ત્ર	- પ્રો. એ.જી.શાહ, પ્રો. જે.કે.દવે
૪. ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર	- પ્રો. એ.જી.શાહ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061600	Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Agriculture Economics -2

Objective:

- 1 To Became Aware About The Problems Of Agri and Remedial Measures.
- 2 To Know About Agriculture Market Structure.
- 3 To Know About Agriculture Aarkets.
- 4 To Aware About the Techonology In Agriculture and land reforms.

Unit :1 Agriculture Economics: 20%

Meaning, It's scope and importance in Indian

Unit:2 Agriculture productivity: 20%

Meaning, causes and remedial measures to increase Agriculture Productivity

Unit:3 Agriculture Marketing 20%

- (A) Nature and limitations of agriculture market
(B) Control Market: Characteristics, advantages and limitations
(C) Marketing of agricultural product
- 1.Co-Operative marketing
 2. Primary purchase-selling co-operative society
 3. District and middle selling co-operative society
 4. State co-operative marketing Federation
 5. NAFED

Unit : 4 Stagnation in Agriculture Product: 20%

It's importance, remedial measures (Buffer stock) and causes of price Uncertainty

Unit : 5 Developing steps: 20%

- 1.Advantages and disadvantages of techonology used in Indian Agriculture.
2. Steps of Land Reforms:
 - A. Removal of *Jamindari Pratha*
 - B. *Ganot Dhara*
 - C. *Jamin Tonch Maryada*

Refernce :

- 1 Sadhu A.N. And J. Singh - Agriculture Problems In India , Himalaya Publishing House Mumbai.
- 2 Govt. Of India - Economic Survey New Delhi.
- 3 Radder Dult & Kpm Auudhram - Indian Economy. S Chand & Co Ltd. Delhi.
- 4 A.N. Agrwal/ Kundanlal - Agriculture Problems In India , Vikas Pub. House Pvt. Ltd.
- 5 Bilgrami S.A.R. - An Introduction to the Agri. Eco. Himalaya Pub. House Mumbai.
- 6 P.C. Bansil - Economic Problems Of India Agri. C.B.S. Pub. & Dist. New Delhi.
- 7.Dr. Bhasker Joshi – Bharat nu krushi kshetra vikas ane padkaro, Uni. Granth nirman board
8. Economics - T.Y.B.Com Syllbus of Uttar Gujarat University.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061700	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - मध्यकालीन हिन्दी काव्य

- हेतु :-**
- १ छात्र काव्य का आस्वादन करें ।
 - २ छात्र काव्य का मूल्यांकन - विश्लेषण करना सीखें ।
 - ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई :-	१ साहित्यकार का जीवन - कवन	२०%
	२ कबीर के पदों का परिचय	२०%
	३ भ्रमरगीत कथानक	२०%
	४ असंदर्भ व्याख्या	१५%
	५ समग्रलक्षी मूल्यांकन	२५%

- पाठ्य विषय :**
- १ कबीर : हजारी प्रसाद द्विवेदी (१ से ५० पद)
प्र. राजकलम प्रकाशन, दिल्ली
 - २ भ्रमरगीत सार - संपादक - आचार्य रामचंद्र शुक्ल (१ से २५ पद)
प्र. साहित्य सेवा सदन, बनारस

- संदर्भ ग्रंथ :-**
- १ मध्यकालीन बोध का स्वरूप : हजारी प्रसाद द्विवेदी
 - २ कबीर नयी सदी में - धर्मवीर भारती
 - ३ भ्रमरगीत का काव्य सौंदर्य - डॉ. मुन्शीराम शर्मा
 - ४ सूरदास का काव्य सौंदर्य - डॉ. मुन्शीराम शर्मा

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061800	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: Core Course in English – 19

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To orient the students about learning of different literary processes.
3. To learn and understand about Translation and its characteristics and how it is made.
4. To cultivate a skill of Translation from one language to another one.

Form: Literary History

Unit-1 William Wordsworth and Robert Browning 20%

Unit-2 Charles Dickens and Thomas Hardy 20%

Unit-3 T.S.Eliot and John Dryden 20%

Unit-4 Virginia Woolf and Jane Austen 20%

Unit-5 Characteristics of and Absurd Theatre and the study of Restoration Comedy 20%

Recommended reading:

1. A History of English Literature by Robert Huntington Fletcher-
<http://www.blackmask.com//blackmask> online-2002
2. A Critical History of English Literature by David Douches, London, Mandarin paperbacks-1997

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-619	19070301061900	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- સાહિત્યનાં સિદ્ધાંતો-

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનું સર્જન અને પ્રયોજન વિશે જાણે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનાં વિવેચન વિશે સમજે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને સત્ય, ધર્મ નીતિ વિશે જાણે. □

અભ્યાસ ક્રમ :-

એકમ :- ૧ સાહિત્યનું સર્જન અને પ્રયોજન(ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય પરંપરા પ્રમાણે) ૨૦%

- સર્જન પ્રક્રિયા : અનુભૂતિ નું સાહિત્યમાં રૂપાંતર
- અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન

એકમ :- ૨ સાહિત્યનું ભવન અને વિવેચન ૨૦%

- સર્જન અને વિવેચન
- વિવેચનના પ્રયોજન

એકમ :- ૩ વિવેચનનું કાર્ય (વર્ણન, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન ,અવલોકન ,રસાસ્વાદ અને મૂલ્યાંકન) ૨૦ %

- વિવેચનનું કાર્યક્ષેત્ર – વિવેચાકાના ગુણ- સજ્જતા

એકમ :- ૪ સાહિત્યનાં સંદર્ભો ૨૦%

- સાહિત્ય અને જીવન ,
- સાહિત્ય અને સમાજ

□ એકમ:- ૫ સાહિત્ય અને નીતિ , સાહિત્ય અને ધર્મ સાહિત્ય અને સત્ય ૨૦%

સંદર્ભ ગ્રંથ સુચિ :- ૧ ,રસ અને ધ્વનિ

- નગીનદાસ પારેખ

૨. કાળા એટલે શું? તોલ્સ્તોય -

અનું .મગનલાલ દેસાઈ

૩. જીવનનો આનંદ

- કાકા કાલેલકર

૪. પ્લેટો – એરિસ્ટોટલની કાવ્ય વિચારણા -

જયંત કોઠારી

૫. વિવેચનના સિદ્ધાંતો – સતીશ વ્યાસ ,વિજય શાસ્ત્રી ,બળવંત જાની, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062000	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - CROP PEST AND DISEASES-II

Objectives:-

1. To study the pest and disease damaged to field crops
2. To identify and to know control measures of different pest and diseases of the field crops
3. To know the nature of damage of insect and symptoms of diseases.

Theory:

100%

1. The concept of biological control of insect 10%
2. Detailed marks of identification, host range, nature of damage of important field crops like; 20%
 - 1.1 Wheat
 - 1.2 Sugarcane
 - 1.3 Castor
 - 1.4 Rice
 - 1.5 Gram
3. Detailed integrated insect management of important field crops like; 30%
 - 1.1 Wheat
 - 1.2 Sugarcane
 - 1.3 Castor
 - 1.4 Rice
 - 1.5 Gram
4. Occurrence, economic importance, symptoms, favorable weather conditions of diseases of important field crop like: 20%
 - 1.1 Wheat
 - 1.2 Sugarcane
 - 1.3 Castor
 - 1.4 Rice
 - 1.5 Gram
5. Detailed control measures of important field crop like: 20%
 - 1.1 Wheat
 - 1.2 Sugarcane
 - 1.3 Castor
 - 1.4 Rice
 - 1.5 Gram

Practical:

Field visit to study different insect damage and disease symptoms of above mentioned crops and dry preservation of insect damage parts of plant and damaged parts of plants by diseases.

References:

1. Principles and procedures of plant protection (Third edition) S.B.Chattopadhyay
2. Biology of insect S.C.Saxena
3. General Entomology (Third edition) M.S. Mani

4. Sampurna pak sarakshan (Part-1)	Babubhai Avarani
5. Sampurna pak sarakshan (Part-2)	Babubhai Avarani
6. Introduction to Principles of Plant Pathology	R.S.Singh
7. Diseases of crop plants in India	G. Rangaswami
8. Plant Diseases (Sixth edition)	R.S.Singh

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062100	Animal Husbandry	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Veterinary Science- II

Objective:

- (1) To be familiar with certain animal diseases and their curative steps.
- (2) To understand disease types, signs, diagnosis and control measures of non infectious diseases.
- (3) To study different methods of medication.
- (4) To know how does the body immune system work and provide protection to the body.
- (5) To understand disease types, signs, diagnosis and control measures of metabolic diseases of cattle

Theory:

Unit: 1 Disease of Digestive system of cattle

20%

Disease of Respiratory system of cattle

Unit: 2 Disease of udder and teats of cattle

25%

Disease of urinary system of cattle

Unit: 3 Important metabolic and deficiency diseases of cattle: Milk fever, Ketosis, etc

15%

Unit: 4 Methods of medication: different routes and their usefulness

20%

Study of common Ayurvedic and allopathic preparations used in cattle

Unit: 5 Surgical Disorders:

20%

Fracture, Hernia, Horn cancer, Yolk gall, String halt.

Reference Books:-

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. The artificial insemination of farm animals - E.J. Perry
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062200	Horticulture & Forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Olericulture-2

Objectives:-

1. Student get fundamental knowledge of vegetable cultivation practices
2. Student get practical knowledge of vegetable cultivation practices so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Theory 100%

Unit: 1. Types of vegetable garden 10%

- (i) Kitchen garden
- (ii) Truck garden
- (iii) Market garden
- (iv) Vegetable for processing
- (v) Vegetable forcing
- (vi) Seed garden

Unit: 2. Cultivation practices of vegetables 50%

(English name.Botanical name.Importance,Climate, Soil ,Variety ,Land Preparation,Sowing Method.,Sowing Period.,Sowing Distance.,Fertilizer ,After care ,Picking ,Production)

- 2.1. Onion
- 2.2. Garlic
- 2.3. Potato
- 2.4. Cabbage
- 2.5. Cauliflower
- 2.6. Cluster bean
- 2.7. Indian bean (valol)

Unit: 3. Cultivation practices of melons vegetables 10%

(English name.Botanical name.Importance,Climate, Soil ,Variety ,Land Preparation,Sowing Method.,Sowing Period.,Sowing Distance.,Fertilizer ,After care ,Picking ,Production)

- 3.1 water melon
- 3.2 sweet melon

Unit: 4. Introductory information about cultivation of leafy vegetables 20%

- 4.1 Fenugreek
- 4.2 Spinch
- 4.3 Amaranthus
- 4.4 Coriander

Unit: 5. Vegetable grower's motivation policy by Gujarat State 10%

Practical

1. Visit to a farm and aware with cultivation practices, its problems.
2. Study a variety of vegetables mention in a theory
3. Learn seedling raising practices like Onion, etc.
4. Visit to a vegetable market and aware with price
5. Study news paper and aware with price variation in vegetable mention theory.

Reference:-

- (1) “ Shakhaji vigyan ” (Gujrati edition) – Babubhai Avarani.
- (2) “ Shakhaji pako ni kheti ” (Gujrati edition dec. -2013)
pub.: Directore of extension education, J. A.U., – Junagadh.
- (3) “ Shakhaji ” (Gujrati edition may-2009)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., – Anand.
- (4) Vegetable crope in india. –Bose T.K. & Som M.G.
- (5) Vegetable - B.Chadhury

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062300	Rural Extension	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Titel: Audio Visual Aids -II

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ સંક્ષિપ્ત સાધનોથી પરિચિત થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ દ્રશ્ય સાધનોથી માહિતગાર બને.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ ચાર્ટ અને ગ્રાફની ઓળખ કેળવે.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, પ્રોજેક્ટરનો પરિચય કેળવે.

અભ્યાસક્રમ

એકમ :- ૧	પ્રક્ષિપ્ત સાધનો.	૩૦%
	૧. જાદુઈ ફાનસ	૨. ચિત્રપટ્ટી દર્શક
	૩. ચલચિત્ર દર્શક	૪. અપાર દર્શક ચિત્રદર્શક
	૫. પાર અપાર દર્શક ચિત્રદર્શક	૬. સુક્ષ્મ વસ્તુ પ્રતિબિંબ દર્શક
	૭. સન્મુખ ચિત્રદર્શક	
એકમ :- ૨	ફિલ્મ સ્ટ્રીપ પ્રોજેક્ટર.	૨૦%
	૧. પરિચય	૨. લક્ષણો
	૩. લાભ	૪. મર્યાદાઓ અને મુશ્કેલીઓ
	૫. સારી ચિત્રપટ્ટીના લક્ષણો	૬. ચિત્રપટ્ટી અને ચિત્રકાય બનાવવાની રીત
	૭. ચિત્રપટ્ટીના ઉપયોગમાં ધ્યાનમાં લેવાના મુદ્દા	
એકમ :- ૩	નીચેના દ્રશ્ય સાધનોનો પરિચય, ફાયદા અને ગેરફાયદા	૩૦%
	૧. ચલચિત્ર	૨. અખબાર - સમાચારપત્ર
	૩. પરિપત્ર	૪. લીફલેટ, ફોલ્ડર, પેમ્પલેટ, બુલેટીન
	૫. ફોટાઓ	૬. પોસ્ટરો
	૭. ફ્લેશકાર્ડ્ઝ	૮. ફ્લેનલ ગ્રાફ
	૮. ફિલ્મ સ્ટ્રીપ	૧૦. સ્લાઈડ્ઝ
	૧૧. બુલેટીન બોર્ડ	

એકમ :- ૪ રેડીયો : ફાયદા, મર્યાદાઓ ૧૦%

એકમ :- ૫ ચાર્ટ અને ગ્રાફ ૧૦%

૧. લાઈન ચાર્ટસ	૨. સ્તંભ ચાર્ટસ
૩. ગોળાકાર ચાર્ટસ	૪. ટાઈમ ચાર્ટસ
૫. ઓરેજેનાઈઝેશન ચાર્ટસ	૬. ચિત્ર ચાર્ટસ
૭. ગ્રાફના પ્રકારો.	

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. સામુદાયિક વિકાસ અને કૃષિ વિસ્તરણ	- બાબુભાઈ અવરાણી
૨. કૃષિ વિસ્તરણ શિક્ષણ	- ઈશ્વરભાઈ પટેલ
૩. વિસ્તરણ શિક્ષણના મુળતત્ત્વો	- પ્રો. ધીરજ ધકાન

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062400	Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title : CO-OPRATIVE LAW AND FINANCE.

Objective :

- 1 To know about the importance and process of co-operative audit.
- 2 To understand the process of solution of the co-operative disputes.
- 3 To know about the process of liquidation.
- 4 To get introduction about the co-operative credit- institutions

Unit 1. Co-operative audit - meaning, importance, objectives ,type and process. Different between audit and inspection, rights and duties of auditor. 20%

Unit 2. Co-operative disputes, arbitration process. Liquidation - meaning and process. Rights and duties of liquidator 25%

Unit 3. Co-operative finance

Importance of co-operative fainance in agriculture and rural development. Three tier credit structure-primary co .op .society, district Co. op. Bank & state Co. op. Bank. 25%

Unit 4. Long term credit structure-agriculture and rural development banks. NABARD – Objectives, functions & limitations. 15%

Unit 5. Evolution of co-operative finance in India. Concept of macro faineance. 15%

Reading List :

- 1 Bedi R.D. - Theory , History And Practice Of Co-Operation.
- 2 Dhingra I.A. - Rural Banking.
- 3 Hough E.M. - Co-Operative Movement In India.
- 4 Sing. Copal - Rural Credit Planning.
- 5 Dandekar V.M. - Financing Small And Marginal Farmers Through Co-Oprative Credit Structure.
- 6 K. Subbarao - Agriculture Credit.
- 7 Bhagavn Bhai V. Patel - Gujarti Sahakari Mandaliy Clopaedis- Part 1 And 2 (Gujrati)
- 8 Gujrat Co. Op. Societes Act 1961

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062500	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: पूर्व एवं उत्तर मध्यकालीन हिन्दी काव्य

- हेतु :-
- १ छात्र काव्य का आस्वादन करें ।
 - २ छात्र मूल्यांकन - विश्लेषण करना सीखें ।
 - ३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई :-	१ साहित्यकार का जीवन - कवन	२०%
	२ मीराबाई की पदावली	२०%
	३ बिहारी सतसई	२०%
	४ असंदर्भ व्याख्या	१५%
	५ समग्रलक्ष्मी मूल्यांकन	२५%

- पाठ्य विषय :
- १ मीराबाई की पदावली : सं. परशुराम चतुर्वेदी (१ से ५० पद)
लोकभारती प्रकाशन, महात्मा गांधी मार्ग, इलाहाबाद
 - २ बिहारी सतसई : सं. रमाशंकर प्रसाद (१ से २५ पद)
प्रकाशक : इंडियन प्रेस प्रा. लि. प्रयाग

- संदर्भ ग्रंथ :-
- १ प्राचीन एवं मध्यकालीन कवियों की श्रेष्ठ कृतियों का कृतिलक्ष्मी अध्ययन
 - २ मीरा का सौंदर्य बोध : डॉ. रणजीत सिंह
 - ३ बिहारी की सतसई - डॉ. विश्वनाथ प्रसाद शर्मा
 - ४ बिहारी सतसई - देशराजसिंह भाटी

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062600	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: Core Course in English – 20

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To orient the students about learning of different literary processes.
3. To learn and understand about Translation and its characteristics and how it is made.
4. To cultivate a skill of Translation from one language to another one.

Form: Study of Literary Terms- Autobiography, fiction, epic, allegory, sonnet, ballad, lyric, post-colonialism, science fiction, verse, irony, satire, monologue, soliloquy / class room presentation/ study of essay form, characteristics

Unit- 1 Study of Literary Terms- autobiography, fiction, epic, allegory, sonnet, ballad, lyric, post-colonialism, science fiction, verse, irony, satire, monologue, soliloquy, anchoring, direction, production, auditing, jokey 20%

Unit-2 Study of Essay form, characteristics 20%

Unit-3 Study of essay form, structure, types of essay, how to compose, and ideas 20%

Unit-4 Study of essay from Francis Bacon (Any five ones) with critical notes 20%

Unit-5 Class-room presentation- Story-narrating, presentation on any literary topics, drafting a story/report/ evaluating an essay/literary essay writing etc. 20%

Recommended reading:

1. A History of English Literature by Robert Huntington Fletcher-
<http://www.blackmask.com//blackmask> online-2002
2. A Critical History of English Literature by David Douches, London, Mandarin paperbacks-1997

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-620	19070401062700	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- અર્વાચીન(નવલિકા) સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિ : 'ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ'

કૃતિ : - (૧) 'ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ' સંપાદક : બાબુ દાવલપુરા હેતુઓ :-

(૧) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ગુજરાતી વાર્તાઓ વિશે સમજે.

(૨) વિદ્યાર્થીઓ વાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપ વિશે જાણે.

(૪)વિદ્યાર્થીઓ વાર્તાનો આસ્વાદ માણે.અભ્યાસક્રમ:-

એકમ :- ૧. 'ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ' ૨૦%

એકમ:-૨ વાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપનો ઉદ્ભવ વિકાસ
(‘ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ’, પરંપરા, પ્રયોગશીલતાને ધ્યાને લઈ) ૨૦%

એકમ:- ૩ - ‘ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ’ની પરંપરાપરક વાર્તાઓ ૨૦%
- ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ’ની પ્રયોગ શીલ વાર્તાઓ

એકમ:-૪ - ‘ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ’નાં પુરુષ પાત્રો ૨૦%
- ‘ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિના’ સ્ત્રી પાત્રો,
- ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ’ની ગદ્ય-સમૃદ્ધિ,
-ગુજરાતી વાર્તા સૃષ્ટિ’ની વર્ણનકળા. ચિંતન.

એકમ :- ૫ કોઈપણ એક વાર્તાની સ્વતંત્ર ચર્ચા, કૃતિલક્ષી મીમાંસા કરવી.

(નીચે મુજબની કૃતિઓમાંથી એક) ૨૦%

૧. પોસ્ટઓફીસ ૨. મજાવેલાનું મૃત્યું ૩. મુકુન્દરાય

૪. થીગડું ૫. લોહીની સગાઈ ૬. કાન

‘ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ’માંથી અભ્યાસક્રમમાં નિયત કરવામાં આવેલ કૃતિઓની સૂચિ

ક્રમ	વાર્તા(નવલિકાનું) શીર્ષક	લેખક	ક્રમ	વાર્તા(નવલિકાનું) શીર્ષક	લેખક
૧	પોસ્ટઓફીસ	ધૂમકેતુ	૯	કાન	મધુરાય
૨	મુકુન્દરાય	દ્વિરેક	૧૦	રણ	રાધેશ્યામ શર્મા
૩	માંજાવેલાનું મૃત્યું	સુંદરમુ	૧૧	વાની મારી કોયલ	યુનીલાલ મડિયા
૪	છેલ્લું છાણું	ઉમાશંકર જોષી	૧૨	પોટકું	રઘુવીર ચૌધરી
૫	લોહીની સગાઈ	ઈશ્વર પેટલીકર	૧૩	ચકરાવો	વિજય શાસ્ત્રી
૬	લોહીનું ટીપું	જયંત ખત્રી	૧૪	અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં	હિમાંશી શેલત

૭	શીગડું	સુરેશ જોષી	૧૫	આંધુ	મોહન પરમાર
૮	ચક્ષુ: શ્રવા	ચંદ્રકાંત બક્ષી			

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ :-

૧, ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા	- સં જયંત કોઠારી
૨, 'સાહિત્ય સ્વરૂપ શ્રેણી' ટૂંકી વાર્તા	- વિજય શાસ્ત્રી
૩, સ્વરૂપ સંન્ધાન	- સુમનશાહ
૪, (સાહિત્ય સ્વરૂપ) : ટૂંકી વાર્તા	- જયંત પાઠક અને ડૉ.રમેશ શુક્લ
૫. પરિષ્કૃત વાર્તાઓ અને બીજા લેખો	- ડૉ મણિલાલ પટેલ
૬. સ્થિત્યાંતર	- ડૉ અજીત ઠાકોર
૭. અદ્યતન નવલિકા સંચય	- સં. રઘુવીર ચૌધરી
૮, વિશ્વકક્ષાની ગુજરાતી વાર્તાઓ	- સં. મોહનપરમાર
૯, ટૂંકી વાર્તા કલા સ્વરૂપ અને વિકાસ	- પ્રા.નારણભાઈ પટેલ
૧૦, ટૂંકી વર્તમા કથન કેન્દ્ર	- શરીફા વીજળીવાળા
૧૧, ટૂંકીવાર્તા : અભ્યાસ અને આકલન -	બિપિન આશર

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501062800	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Irrigation & Water Resources Management –II

Objective:

- (1) Student aware with fundamental principle of Water Resource Management.
- (2) Students get Students get Knowledge of Water resource Management so useful in progressive Management.
- (3) To study of Advance Water application methods.
- (4) To know the present status and recharging method in ground water

Theory

Unit 1 Ground Water.

20%

- 1.1 Importance of ground water and present scenario.
- 1.2 Use of ground water - Limitation usage of ground water.
- 1.3 Definitions of terms related with ground
- 1.4 Steps to increase ground water.

Unit 2 Artificial recharge.

20%

- 2.1 Purpose of artificial recharge
- 2.2 Classification of artificial recharge.
- 2.3 Methods of artificial recharge.
Method -Injection method –Induced recharge method
-Flooding -Basin method –Channel method - Natural channel
-Speeding -Pit and shaft.

Unit 3 Irrigation.

15%

- 3.1 Definition of terms related with irrigation
- 3.2 Criteria for scheduling irrigation.
- 3.3 Water use efficiency.

Unit 4 Advance water application methods.

25%

- 4.1 Introduction.
- 4.2 function of irrigation water.
- 4.3 Soil water occurrence
- 4.4 Definition of terms related with soil water
- 4.5 Classification of Soil water.
- 4.6 Drip irrigation.
- 4.7 Sprinkler irrigation.

Unit 5 Water logging.

20%

- 5.1 Introduction.-Causes of water logging.
- 5.2 Ill effect of water logging
- 5.3 Remedial measures for preventing water logging.

Practical :

- (1) Terminology with related irrigation.
- (2) To study of Drip Irrigation method.
- (3) To study of Bore water recharge.
- (4) To study the method of Well Recharge
- (5) Visit to a farm with drip irrigation.

Reference Book:-

- (1) "Kudarati Sampati : Vikas and vyavasthapan"
-Babubhai Avarani
- (2) Water Resources Management
-Anil K. Popat
- (3) Water Harvesting & Soil Water Retention.
-Agrodor-13
- (4) Rain Water Harvesting.
- Arnold Racey

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501062900	Animal Husbandry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Poultry Production

Objective:

- (1) To study rearing methods of poultry and their merits and demerits.
- (2) To study about requirements of poultry house and their maintenance.
- (3) To understand about feeds, light and incubation for birds.
- (4) To study important poultry diseases and their control measures.
- (5) To study importance and methods of vaccination in birds.

Theory:

100%

Unit: 1 Origin and simultaneous development of poultry industry
Terminology related to poultry.
Poultry rearing: different methods and merits-demerits

20%

Unit: 2 Hatching and incubation:
Its types and care during hatching, methods of incubations

15%

Unit: 3 Care and management of layer birds
Feeding, watering, light requirement, egg collection, litter management, etc.
Care and management of Broiler birds

20%

Unit: 4 Eggs: the structure of an Egg
Nutritive value of eggs, wrong beliefs and its marketing
Poultry manure and its uses

20%

Unit: 5 Important diseases of poultry:
Infectious and non-infectious diseases and their signs and preventive measures

25%

Practical: -

Note: Each practical carries equal credits and marks.

1. Visit to a hatchery or a poultry farm
2. Study of housing utensils of a Broiler farm
3. Study of housing utensils of a Layer farm
4. Study of structure of an egg
5. Study of housing plan of Battery system and California cage system

Reference Books:-

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. Poultry Vigyan: N T Maheta and Ghasura - University Granth Nirman Board
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh
6. Poultry nutrition - w. Bolton - Bulletin S.S. Bhatia I.D.D.(Hons)

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063000	Horticulture & Forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Forestry –II

Objectives:-

Design a course with objectives of

1. student aware with importance of forest department and relation with horticulture science
2. student aware with forest plant
3. create self - employment source.

Theory:-

100%

Unit:1 . Agro. Forestry (krushi van)

20%

1.1 Definition, Advantage, methods

1.2. Social forestry

20%

- Meaning, objective, Various schemes are under implementation at present in social forestry

1.2.1. Strip planting

1.2.2. Gram van

1.2.3. Forest breeding

1.2.4. Tree planting in private land

1.2.5. Environmental planting

1.2.6. Kisan nursery

1.2.7. Van mahotsav scheme

1.2.8. Bio gas, solar cooker distribution scheme

Unit:2. Nursery management

20%

1. Importance of nursery

2. Place selection and planning

3. Primary land preparation

4. Seed and seedling

5. Care

Unit: 4. Activates of forest department & policy

20%

4.1. Conservation and development of forest

4.2. Participatory forest management

4.3. Social forestry

4.4. Wild life protection (sanctuaries)

4.5. Conservation of bio diversity

4.6. Forest research

4.7. Extension activities

4.8. National forest policy 1988(a) Introduction, b) Objective/Goal c). Strategy

Unit:5 . Cultivation of forest trees

20%

5.1. Eucalyptus

5.2. Neem

5.3. Teak

5.4. Bamboo

Practical

1. Visit to a forest nursery and collect information
2. To identify forest plant and learn about its use
3. To study about propagation in forest plants e.g. seed, cutting, plant stump (e.g. teak) etc.
4. To prepare plant raising bed e.g. raise bed, flat bed etc.

Reference:-

1. Forests in india - Agrawal V.P (1985)
-Pub: oxford & IBH publishing Co. pvt. Ltd, new delhi
2. Forestry in india - Dwivedi A. P (1980)
- Pub: jugalkishor& co., dehradun
3. A textbook of silviculture - Dwivedi A.P (1980)
- Pub IBD, Dehradun

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063100	Rural Extension	2+1	30	50	20	2 Hrs

Titel: સમાજ નવરચના

હેતુઓ:-

- (૧) સમાજ સુધારા માટે કાર્યોને સમજે.
- (૨) સમાજવાદી સમાજ નવરચનાને સમજે.
- (૩) લોકશાહીના મૂલ્યોનું મૂલ્યાંકન કરે.
- (૪) સમાજ નવરચનાના કાર્યોને આજના સમયે મૂલવે.

અભ્યાસક્રમ

- એકમ :- ૧ સ્વરાજનો અર્થ, મહત્વ, તેમાં ભારતીય સમાજને તપાસવો. તેની સ્થિતિને મૂલવવી તથા તેને સુધારણા માટે વિવિધ પ્રયત્નોને જાણવા. ૨૦%
- એકમ :- ૨ સમાજ નવરચના એટલે શું તેનું મહત્વ અને તેના સંદર્ભે સમાજવાદી સમાજ નવરચનાનું મહત્વ, અસર અને જરૂરીયાત. ૨૦%
- એકમ :- ૩ લોકશાહીનો અર્થ જાણી તેનું મહત્વ આપી સમાજ નવરચના સંદર્ભે લોકશાહીનું મહત્વ તેની અસરો અને તેની જરૂરીયાત તપાસો. ૨૦%
- એકમ :- ૪ આજના સમયની સમસ્યાને ચારવી દરેક સમસ્યાને ગાંધીવિચારની દ્રષ્ટીએ તેના ઉકેલો આપો. ૨૦%
- એકમ :- ૫ ગ્રામ ઉદ્યોગ અને લઘુ ઉદ્યોગ એટલે શું ? તેનું મહત્વ, જરૂરીયાત જાણવી. સમાજ નવરચનામાં દરેકનું મહત્વ જણાવો. ૨૦%

પ્રેક્ટીકલ:-

- (૧) ગાંધી વિચાર સરણી ધરાવતા વ્યક્તિની મુલાકાત.
- (૨) ખાદીગ્રામ ઉદ્યોગ યુનિટની મુલાકાત.
- (૩) ગ્રામ સમાજ પર લોકશાહીની અસર તપાસવી.

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર - લે. ભવાનીયા એમ.એમ.
૨. ગ્રામીણ વિકાસ અને સંરચનાત્મક પરિવર્તન - લે. પાન્ડેય પી.એન
૩. ગ્રામવિકાસ કાર્યક્રમ અને યોજનાઓ - આર.બી. માતરીયા

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063200	Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title : International Economics -2

Objective :

- 1 To comparative study of free trade v/s protection.
- 2 To get aware the principles of exchange rate.
- 3 To get introduction about the various institution like WTO,IMF,IBRD etc. and understand their role in international trade.
- 4 To get introduction about the foreign trade of India.

Unit 1. Theories of Exchange Rate Determination - Meaning And Type Of Rate Of Exchange, Purchasing Power Parity Theory. 20%

Unit 2. The Supply Demand Theory. Factor Affecting The Exchange Rate, Fixed And Free Exchange Rate, Objective And Methods Of Exchange Control. 20%

Unit 3. The Case Of Free Trade V/S Protection, Methods Of Protection. Advantage & Disadvantage Of Free Trade. 20%

Unit 4. Objective And Functions Of W.T.O., I.M.F, I.B.R.D, Their Achievement And Failure. 20%

Unit 5. India's Foreign Trade- Nature, Foreign Trade Policy . Evolution Of Export-Import Policy. 20%

Reading List :

- 1 Kenen P.B. - The International Economy. Cambridge Uni. Press London.
- 2 Kindle Bereger C.P. - International Economics P.R. Lrwin Homewood
- 3 Krugman P.R. And M. Obstgeld - International Economics - Theory And Policy Glemew Foresman.
- 4 Salvator D.L. - International Economics- Practice Hall, Upper Saddle River.Nj.
- 5 Sodersten Bo - International Economics. Mac Millan Press Ltd. London.
- 6 Greenway D. - International Trade Policy. Mac Millan Press Ltd. London.
- 7 Heller H.R. - International Monetary Economy - Prentice Hall, India.
- 8 Joshi V. And I.M.D. Little - India's Economic Reform, Oxford Uni Press, Delhi.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063300	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: हिन्दी गद्य विद्या - रेखाचित्र

- हेतु :- १ छात्र रेखाचित्र का आस्वादन करें ।
२ छात्र मूल्यांकन - विश्लेषण करना सीखें ।
३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

इकाई :- १	साहित्यकार का जीवन - कवन	२०%
२	कथानक	२०%
३	प्रमुख पात्रों की चारित्रिक विशेषताएँ	२०%
४	ससंदर्भ व्याख्या	१५%
५	समग्रलक्षी मूल्यांकन	२५%

पाठ्य विषय : स्मृति की रेखाएँ - महादेवी वर्मा

- १ भक्तिन
- २ चीनी फरीवार्ला
- ३ जंग बहादुर
- ४ मुन्नू
- ५ ठकुरी बाबा
- ६ बिबिया
- ७ गुंगिया

- संदर्भ ग्रंथ :- १ महादेवी का गद्य - सूर्यप्रकाश दीक्षित
राधाकृष्ण प्रकाशन, दिल्ली
२ गद्य लेखिका महादेवी वर्मा - योगराज थानी
भारतीय साहित्य मंदिर, दिल्ली

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Cred its	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063400	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: Core Course in English – 21

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To orient the students about learning of different literary processes.
3. To learn and understand about Linguistics.
4. To cultivate a skill of understanding of different segments related to linguistics.

Form: Linguistics

Unit-1 What is linguistics, characteristics, functions 20%

Unit-2 Different types of linguistics, functions of each of them 20%

Unit-3 Vernacular, dialects, socio-dialects 20%

Unit-4 Contribution of Indian Linguists- Panini and Patanjali to Linguistics 20%

Unit-5 Graphics, phonemes, morphemes, semantics, syntax 20%

Recommended reading:

1. Linguistics- Bloomberg

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-621	19070501063500	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- અર્વાચીન પ્રશિષ્ટકૃતિ : 'જનમટીપ',

સર્જક : ઈશ્વર પેટલીકર

કૃતિ :- 'જનમટીપ'

હેતુ :-

- વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનો આસ્વાદ માણે.
- વિદ્યાર્થીઓ સર્જકના જીવન-કવન વિશે જાણે.
- વિદ્યાર્થીઓ નવલકથાના ઉદ્ભવ- વિકાસ વિશે જાણકારી મેળવે.
- વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિકતા, પ્રમાણિકતા, રાષ્ટ્રયભાવના, સંવેદનશીલતા જેવાં ગુણો વિકસે.

અભ્યાસક્રમ :-

- એકમ :-** ૧ ઈશ્વર પેટલીકરનું જીવન કવન ૨૦%
-જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ'ની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતા
- એકમ :-** ૨. નવલકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ૨૦%
- 'જનમટીપ'માં ચરોતરી ગ્રામ્ય પરિવેશનું આલેખન
-જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ'ની ભાષાશૈલી
-જાનપદી નવલકથાતરીકે 'જનમટીપ'માં રસનિરૂપણ (શૃંગાર, વીરરસ)
- એકમ :-** ૩- 'જનમટીપ'ની પાત્રસૃષ્ટિ ૨૦%
- 'જનમટીપ'નું વસ્તુ ગુંફન
- ભીમાનું ચરિત્ર ચિત્રણ
- એકમ :-** ૪ -જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ'નું વાતાવરણ ૨૦%
-જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ'નું કથાવસ્તુ
-જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ'માં સંવાદ કલા
-જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ'નું શીર્ષક
- એકમ :-** ૫ જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન ૨૦%

□ □

સંદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧, ગુજરાતી નવલકથા -	રઘુવીર ચૌધરી
૨, ગુજરાતી ગ્રંથકાર શ્રેણી -	સં. રમણલાલન જોષી
૩, પેટલીકર : શીલ અને શબ્દ -	સં. દિલાવરસિંહ જાડેજા
૪, અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા -	ધીરુભાઈ ઠાકર
૫, ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-૧-૨ -	ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601063600	Agronomy	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: -EXPERIMENTAL DESIGN

Marks-100

Objectives:-

1. To aware the students about how to conduct the research in field crop
2. To know requirement for conduct the research in field experiment
3. To know the different design of experiments and their analysis of variance

THEORY:

Unit 1. Preparation of layout plan for field experiment. 10%

Unit 2. What is boarder effect and calculation of size of net plot, gross plot and boarder a 10%

Unit 3.(A) Simple design of experiment 40%

3.1 Paired design

- 3.1.1 Introduction to paired design
- 3.1.2 Lay out plan for paired design

3.2 Completely Randomized Design (CRD)

- 3.2.1 Introduction
- 3.2.2 Randomization of treatment
- 3.2.3 Analysis of variance
- 3.2.4 Its importance, Merits and Demerits

3.3 Randomized Block Design (RBD)

- 3.3.1 Introduction
- 3.3.2 Randomization of treatment
- 3.3.3 Analysis of variance
- 3.3.4 Its importance, Merits and Demerits

3.4 Latin Square Design (LSD)

- 3.4.1 Introduction
- 3.4.2 Randomization of treatment
- 3.4.3 Analysis of variance
- 3.4.4 Its importance, Merits and Demerits

(B) Complex Design of Experiments

3.5 Split Plot Design (SPD)

- 3.5.1 Introduction
- 3.5.2 Randomization of treatment
- 3.5.3 Its importance, Merits and Demerits

3.6 Strip Plot Technique (SPT)

- 3.6.1 Introduction
- 3.6.2 Randomization of treatment
- 3.6.3 Its importance, Merits and Demerits

Unit 4. Method of preparation of research proposal 20%

Unit 5. Questionarie: 20%

- 5.1 Meaning and characteristics of questionarie
- 5.2 Uses of questionarie
- 5.3 Demerits of questionarie
- 5.4 Types of questionarie

Practical

1. Examples on size of experimental unit
2. Examples on CRD Design
3. Examples on RBD Design
4. Examples on LSD Design

REFERENCES:

1. “Kshetra Prayog Ni Karya Paddhati”
-Dr.Ambalal Sendhabhai Patel
Shri Mahesh Ramaniklal Vaishnav
2. Agriculture Statistics In India - P.C.Bansil
3. Field Experimental Design - Chandel R.S.
4. Research Methology in Horticulture - Dr. K. R. Bharad (2015)

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601063700	Animal Husbandry	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Goat, Horse and Camel Rearing

Objective:

- (1) To know the importance of goat, horse and camel in present situation of India.
- (2) To study important breeds and characteristics of goat, horse and camel.
- (3) To understand the feeding, housing, breeding and care for goat, horse and camel.
- (4) To know about the Angora goats and Mohair production; its characteristics and uses.

Theory:

Unit:1.

30%

- Importance advantages and draw-bakes of Goat rearing
- Classification of Indian Breeds of Goat and characters of important breeds

Unit:2.

20%

- Feeding, housing and breeding requirements of goats; requirements for professional goat rearing.
- 'Mohair' and Angora goat production, characteristics and uses of mohair.

Unit:3. Importance and history of horse rearing.

10%

Unit:4.

20%

- Important foreign and Indian breeds of horse.
- Vices of horses and their management.

Unit:5. Camel rearing: Important, breeds, breeding, feeding and housing.

20%

Reference Books:-

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding - BAIF
4. The artificial insemination of farm animals - E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
6. Domestic animal - Harbans Singh
7. Dairying in India a review - D.N. Kharady

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601063800	Horticulture & Forestry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: -EXPERIMENTAL DESIGN

Marks-100

Objectives:-

1. To aware the students about how to conduct the research in field crop
2. To know requirement for conduct the research in field experiment
3. To know the different design of experiments and their analysis of variance

THEORY:

Unit 1. Preparation of layout plan for field experiment. 10%

Unit 2. What is boarder effect and calculation of size of net plot, gross plot and boarder a 10%

Unit 3.(A) Simple design of experiment 40%

3.1 Paired design

- 3.1.1 Introduction to paired design
- 3.1.2 Lay out plan for paired design

3.2 Completely Randomized Design (CRD)

- 3.2.1 Introduction
- 3.2.2 Randomization of treatment
- 3.2.3 Analysis of variance
- 3.2.4 Its importance, Merits and Demerits

3.3 Randomized Block Design (RBD)

- 3.3.1 Introduction
- 3.3.2 Randomization of treatment
- 3.3.3 Analysis of variance
- 3.3.4 Its importance, Merits and Demerits

3.4 Latin Square Design (LSD)

- 3.4.1 Introduction
- 3.4.2 Randomization of treatment
- 3.4.3 Analysis of variance
- 3.4.4 Its importance, Merits and Demerits

(B) Complex Design of Experiments

3.5 Split Plot Design (SPD)

- 3.5.1 Introduction
- 3.5.2 Randomization of treatment
- 3.5.3 Its importance, Merits and Demerits

3.6 Strip Plot Technique (SPT)

- 3.6.1 Introduction
- 3.6.2 Randomization of treatment
- 3.6.3 Its importance, Merits and Demerits

Unit 4. Method of preparation of research proposal 20%

Unit 5. Questionarie: 20%

- 5.1 Meaning and characteristics of questionarie
- 5.2 Uses of questionarie
- 5.3 Demerits of questionarie
- 5.4 Types of questionarie

Practical

1. Examples on size of experimental unit
2. Examples on CRD Design
3. Examples on RBD Design
4. Examples on LSD Design

REFERENCES:

1. “Kshetra Prayog Ni Karya Paddhati”
-Dr.Ambalal Sendhabhai Patel
Shri Mahesh Ramaniklal Vaishnav
2. Agriculture Statistics In India - P.C.Bansil
3. Field Experimental Design - Chandel R.S.
4. Research Methology in Horticulture - Dr. K. R. Bharad (2015)

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601063900	Rural Extension	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Titel: સામાજિક સંશોધન - ૨

હેતુઓ:-

- (૧) સંશોધનની વિવિધ પદ્ધતિનો અભ્યાસ કરે.
- (૨) સંશોધનમાં સાહિત્યનું મહત્વ અને તેનો ઉપયોગ કરતા શીખે.
- (૩) સંશોધનમાં માહિતીની રજૂઆત કરતા શીખે.
- (૪) સંશોધનના અંતે અહેવાલ લેખન કરતા શીખે.
- (૫) સમગ્ર સંશોધનની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય.

અભ્યાસક્રમ

- એકમ :- ૧ સંશોધનમાં નિરીક્ષણ પદ્ધતિ મહત્વ, તેનો અર્થ તેના પ્રકાર તેની મર્યાદા, લક્ષણો. ૨૦%
- એકમ :- ૨ સંશોધનમાં પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિનું મહત્વ તેના પ્રકાર, તેના લક્ષણો, તેની ઉપયોગીતા, મર્યાદા ૨૦%
- એકમ :- ૩ સંશોધનમાં મૂલાકાત પદ્ધતિનું મહત્વ, તેના પ્રકાર મર્યાદા, તેની ઉપયોગીતા, મૂલાકાતનલ અર્થ, લક્ષણો તથા મૂલાકાત અનુસૂચિનો અર્થ, લક્ષણો, મૂલાકાત માર્ગદર્શિતાનો અર્થ ૨૦%
- એકમ :- ૪ સંશોધનમાં માહિતી રજૂઆતનો અર્થ, મહત્વ જેમાં કોષ્ટીકરણ, તેના અર્થ મહત્વ, આકૃતિઓ તેનો અર્થ, મહત્વ તેના પ્રકાર ૨૦%
- એકમ :- ૫ સંશોધનમાં અહેવાલનું મહત્વ અહેવાલ લેખનના તબક્કા, સંશોધન લેખ, અને સારાંશ અહેવાલ ૨૦%

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. સમાજશાસ્ત્રની સંશોધન પદ્ધતિઓ - લે. એ. જી. શાહ, પ્રા. જે. કે. દવે
૨. સંશોધન ડિઝાઈન - લે. વિમલ શાહ
૩. સંશોધન અહેવાલ - લે. વિમલ શાહ
૪. સામાજિક સંશોધન પદ્ધતિઓ - લે. ડૉ. હર્ટ / ગોપાલ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601064000	Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title : Public Finance

Objective :

1.To Know Principles Of Public Finance And Package Of Policy Executed By The State Government And Central Government.

2.To Understand The Basic Problems Of Use Of Resources, Distribution Of Income.

3 To Well-Equipped About Tax System, Public Expenditure And Public Debt.

Unit 1. Meaning Nature And Scope Of Public Finance, Different Between Public Finance And Private Finance. 15%

Unit 2. Theory Of Maximum Social Welfare - Concept Of Maximum Social Welfare, Evolution Of Maximum Social Welfare. 10%

Unit 3. Meaning And Sources Of Public Revenue , Meaning , Classification And Cannons Of Taxation, Incidence Of Tax, Effects Of Taxation, Taxable Capacity. 15%

Unit 4. Meaning And Nature Of Public Expenditure, Censuses Of Rising Public Expenditure, Classification And Effect Of Public Expenditure. 25%

Unit 5 Meaning Of Public Debt, Comparision Between Public Debt And Private Debt, Importance And Classification Of Public Debt, Sources Of Public Debt, Burden And Redemption Of Public Debt. 25%

Reading List :

- 1 Jha R. - Modern Public Finance.
- 2 Mithani D.M. - Modern Public Finance.
- 3 Budanao J.M. - The Public Finance.
- 4 Goode R. - Govt. Finance In Development Countries.
- 5 Menutt P. - The Economic Of Public Choice.
- 6 Musgrave R.A. - The Theory Of Public Finance.
- 7 Shoup C.S. - Public Finance.
- 8 J.L. Hanson - The Theory Of Public Finance.
- 9 R.N. Bhargav - Indian Public Finance.
- 10 Mrs. Ursula Hicks. - Publice Finance.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601064100	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - हिन्दी निबंध तथा अन्य गद्य विधाएँ

हेतु : 1 छात्र निबंध का आस्वादन करें।

2 छात्र निबंध का मूल्यांकन – विश्लेषण करना सीखें।

3 छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें।

इकाई : 1 साहित्यकार का जीवन – कवन 20%

2 कथानक – विशेषता 20%

3 निबंध का क्रमिक विकास 20%

4 असंदर्भ व्याख्या 15%

5 समग्रलक्षी मूल्यांकन 25%

पाठ्य विषय : अ अशोक के फूल – हजारीप्रसाद द्विवेदी

1 अशोक के फूल

2 आपने मेरी रचना पढ़ी

3 रवीन्द्रनाथ के राष्ट्रीय गान

4 साहित्यकारों का दायित्व

ब ठिठुरता हुआ गणतंत्र – हरिशंकर परसाई

1 ठिठुरता हुआ गणतंत्र

2 इंस्पेक्टर मातादीन चांद पर

3 एक काना एक एचकताना

4 मैं बिहार से चुनाव लड़ रहा हूँ

संदर्भ ग्रंथ : 1 हिन्दी निबंध के सौ वर्ष – डॉ. मृत्युंजय

2 नौवें दशक का हिन्दी साहित्य – डॉ. वंदना मुकेश शर्मा

3 भारतेन्दु युगीन निबंध साहित्य में युगीन चेतना की अभिव्यक्ति – डॉ. दुबे

4 हिन्दी निबंध के आधारस्तंभ – डॉ. हरिमोहन

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601064200	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: Core Course in English – 22

Objectives:

1. To introduce the students to the broad subject area and to acquire knowledge of a particular area.
2. To orient the students about learning of different literary processes.
3. To learn and understand about Phonetics
4. To cultivate a skill of understanding of different segments related to phonetics.

Form: Phonetics

Unit-1 What is phonetics, characteristics, functions 20%

Unit-2 Different types of phonetics, functions of each of them 20%

Unit-3 Study of literary terms- RASA, DHVANI, VKROKTI, ALANKAR 20%

Unit-4 Grammar- Primary grammatical items and lexical grammatical items 20%

Unit-5 Realization of gender, number, case, and etc in English grammar and classroom presentation concerning to pronunciation and spoken habits 20%

Recommended reading:

1. An English Phonetic Reader- R.K.Bansal & Clive Brasnett, Orient Longman, 1989
2. Exercises in Spoken English- R.K.Bansal
3. Indian Aesthetics by V.S. Sethuraman, New-Delhi, Macmillan-2000

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	CORE-622	19070601064300	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- અપઠિત (નિબંધ, કાવ્યનો આસ્વાદ, ગદ્યખંડનું વિવરણ)

હેતુઓ :- (૧) વિદ્યાર્થીઓ અપઠિત સાહિત્યથી માહિતગાર થાય
 (૨) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી કાવ્યકૃતિનો આસ્વાદ માણી શકે.
 (૩) વિદ્યાર્થીઓ ગદ્યખંડનું વિવરણ, વિસ્તરણની સમજ કેળવે.
 (૪) વિદ્યાર્થીઓમાં સાહિત્યિક-સાંસ્કૃતિક નિબંધ લેખન કરવાની સમજ ખીલે.

અભ્યાસક્રમ:-

એકમ :- ૧ કાવ્યનો આસ્વાદ ૨૦%

એકમ :- ૨ ગદ્ય ખંડનું વિવરણ ૨૦%

એકમ :- ૩ સાહિત્યિક - સાંસ્કૃતિક નિબંધો: ૨૦%

- (અ) ૧. પ્રાકૃતિક નિબંધો :
 ૨. કહેવત આધારિત નિબંધો.
 ૩. કેળવણી વિષયક નિબંધો

એકમ :-૪. સાહિત્યિક -સાંસ્કૃતિક નિબંધો ૨૦%

- (બ) ૧.આત્મકથનાત્મક નિબંધો □ □ □ □
 ૨. જીવન ઘડતર વિષયક નિબંધો
 ૩, સાંપ્રત સમસ્યા વિષયક નિબંધો □ □ □

□ એકમ:-૫ સાહિત્યિક-સાંસ્કૃતિક નિબંધો ૨૦%

- (ક) ૧. સામાજિક ,અર્થકારણ, રાજકારણ વિષયક નિબંધો
 ૨. ઘટના પ્રધાન / પ્રવાસ નિબંધો

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ :-

૧. સાહિત્યનો આસ્વાદ - ડૉમણિલાલ હ પટેલ
 ૨. ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ - સુરેશ જોષી
 ૩. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન - ડૉ નીતિન વડગામા
 ૪. સાહિત્યની અવધારણા - સં ડૉ એસ.ડી.મોરી પ્રા.વાળા પ્રા. ચૌધરી
 ૫. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ - સં. મફત ઓઝા, રતિલાલ સાં.નાયક

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064400	World Religion-II	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - World Religion

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ યહુદી, જૈન ધર્મ વિશેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરશે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ બૌદ્ધ અને ખ્રિસ્તી ધર્મથી પરિચીત થાય.
- (૩) મહમદ પૈગમ્બરના જીવન સિધ્ધાંતોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.

અભ્યાસક્રમ

એકમ :- ૧	યહુદી ધર્મ								૨૦%
(૧)	મોઝીઝનું જીવન	(૨)	દશ આજ્ઞાઓ						
(૩)	યહુદી ધર્મના તાત્વિક સિધ્ધાંતો	(૪)	તેણે અપેલ ઉપદેશ						
એકમ :- ૨	જૈન ધર્મ								૨૫%
(૧)	મહાવિર સ્વામીનું જીવન	(૨)	જૈન ધર્મના મુખ્ય સિધ્ધાંતો						
(૩)	જૈન ધર્મના મુખ્ય ગ્રંથો	(૪)	મહાવીર સ્વામીનો ઉપદેશ						
એકમ :- ૩	બૌદ્ધ ધર્મ								૧૫%
(૧)	ભગવાન બુદ્ધનું જીવન	(૨)	બૌદ્ધ ધર્મના સિધ્ધાંતો આચાર ધર્મ						
એકમ :- ૪	ખ્રિસ્તી ધર્મ								૨૦%
(૧)	ઈસુનું જીવન	(૨)	ખ્રિસ્તી ધર્મના સિધ્ધાંતો						
(૩)	ખ્રિસ્તી ધર્મના ગ્રંથો	(૪)	ગીરી પ્રવચન						
એકમ :- ૫	ઈસ્લામ ધર્મ								૨૦%
(૧)	મહમદ પયગંબરનું જીવન	(૨)	ઈસ્લામ ધર્મના સિધ્ધાંતો						
(૩)	કુરાનનો ખ્યાલ	(૪)	પયગંબરનો જીવન ઉપદેશ						

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. જગતના વિદ્યમાન ધર્મો	- ડૉ. જે.એ.યાજ્ઞિક
૨. ધર્મોનું તુલનાત્મક અધ્યયન	- ડૉ. ભાસ્કર ગોપાલજી દેસાઈ
૩. ગૌતમ બુદ્ધ	- ધર્માનંદ કોસંબી
૪. આપણો ધર્મ	- ડૉ. આ. બા. ધ્રુવ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064500	Philosophy of Bhagvad Geeta	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Philosophy of Bhagavat Geeta

હેતુઓ:-

૧. સ્વાતંત્ર્ય અંગેનો વિવિધ અભિગમ કેળવે.
૨. ગીતામાં માનવવાદનો ખ્યાલ સમજે.
૩. ગીતાનો સામાજિક અભિગમ કેળવે.
૪. ગીતાનો મોક્ષનો ખ્યાલ સમજે.

અભ્યાસક્રમ:-

૧૦૦%

એકમ :- ૧. સ્વાતંત્ર્યની સમસ્યા, અનિષ્ટની સમસ્યા.

૨૦%

એકમ :- ૨. કર્મયોગ, જ્ઞાનયોગ, ભક્તિયોગ, અને સમન્વય.

૨૦%

એકમ :- ૩. ગીતામાં માનવવાદ, ગીતાનો અહીસાનો અભિગમ.

૨૦%

એકમ :- ૪. ગીતાનો સ્વભાવ અને સ્વધર્મનો ખ્યાલ, દૈવી અને આસુરી સંપત્તિ.

૨૦%

એકમ :- ૫. ગીતાનો મુક્તીનો ખ્યાલ, ગીતાનો વૈશ્વિક સંદેશ.

૨૦%

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. ગીતા તત્ત્વ વિચાર - પ્રો.કિશોર એસ. દવે, યુનિ.ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
૨. ગીતા દર્પણ - સ્વામી રામસુખદાસ, ગીતા પ્રેસ ગોરખપુર
૩. ગીતા નિબંધો - શ્રી અરવિંદ, અરવિંદ આશ્રમ પોંડીચેરી
૪. ગીતા પ્રવચનો - વિનોબાભાવે, ગ્રામ સેવા મંડળ, પવનાર (વધી)મહારાષ્ટ્ર
૫. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા દર્શન - પ્રો. સી.વી.રાવળ ૨૮ નોવેક્સ સેટેલાઈટ રોડ અમદાવાદ
૬. શ્રી જ્ઞાનેશ્વરી ભગવદ્ગીતા - સંયોજક- હરેન્દ્ર હ શુક્લ - શ્રી હરીહર પુસ્તકાલય - સુરત

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064600	Agri. Chemistry	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Analysis of Soil

OBJECTIVES:

1. To know the importance of soil analysis.
2. To study the analysis method of different major elements of soil.
3. To study the evaluation method for quality of soil.

THEORY:

Unit 1. Objectives and importance of soil analysis. 10%

Unit 2 Technique of collection of soil sample and Preparation of soil sample for laboratory analysis 10%

Unit 3. Analysis of soil, 60%

3.1 Analysis of soluble salts from soil

3.2 Determination of pH from soil

3.3 Method of analysis of available Nitrogen from soil

3.4 Method of analysis of available Phosphorus from soil

3.5 Method of analysis of available potash from soil

Unit 4. To decide the quality of soil through analysis of soil 10%

Unit 5. Analysis of soil through different apparatus 10%

5.1 Method of analysis

5.2 Benefits and uses

5.3 Principles and method of reading technique and result of following

Apparatus:

5.3.1 Conductivity meter

5.3.2 pH Meter

5.3.3 Flame photometer

5.3.4 Colorimeter

PRACTICAL

1. Technique of collection of soil sample
2. Preparation of soil sample for analysis.
3. Method of analysis of available Nitrogen from soil
4. Method of analysis of available Phosphorus from soil
5. Method of analysis of available Potash from soil

References:

1. Soil testing and fertilizer use

-Deptt. Of Ag. Chem. & Soil Science, College of Agri. JND, 1987

2. Krushi Rashayan Shastra (Guj. Edition) -Pandya

3. Krushi Rashayan Shastra Prayogik (Guj. Edition) - Pandya & Patel

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064700	Gujarati	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title :- લોક સાહિત્ય ,કાવ્યાસ્વાદ, સમાસ,શબ્દ સમૂહમાટે એક એક શબ્દ ,સંધિ

હેતુઓ :-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ લોક સાહિત્યનાં જુદા – જુદા સ્વરૂપ વિશે જાણે.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ કાવ્યનો આસ્વાદ માણે.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાનાં સમાસ વિશે જાણે.
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ સંધિ વિશે જાણકારી મેળવે.

અભ્યાસક્રમ

એકમ :- ૧	લોક સાહિત્ય, વ્યાખ્યાન, ભેદ, પ્રકારો	૫૦%
એકમ :- ૨	કાવ્યનો આસ્વાદ	૨૦%
એકમ :-૩	સમાસ	૧૦%
એકમ :-૪	શબ્દ સમૂહ માટે એક શબ્દ	૧૦%
એકમ :-૫	સંધિ	૧૦%

સંદર્ભ ગ્રંથો ની સૂચિ :-

૧. સમાસ સંધિ વિચાર - રમેશ દવે
૨. આપણી લોક સંસ્કૃતિ - જયમલ્લ પરમાર
- ૩.આપણા લોક ઉત્સવો - રાજેશ કામી
૪. લોક સાહિત્ય અને ચારણી સાહિત્ય - ઝવેરચંદ મેઘાણી
૫. મેઘાણી વિવેચનના સંદોહન – ખંડ-૧-૨ - સં. જયંત કોઠારી
૬. લોક સાહિત્ય ધરતીનું ધવન - ઝવેરચંદ મેઘાણી

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064800	Animal Nutrition & Feeding	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Animal Nutrition & Feeding

Objectives:-

1. To learn Importance of Feed's and Nutrition.
2. To understand the concentrates.
3. To understand the Animal Nutrition.

Theory:

100%

Unit: 1 Composition and classification of feed stuffs: - Roughages: Dry and Succulent

15 %

Unit: 2 Concentrates: Energy rich and protein rich: - Energy rich concentrates

15 %

Unit: 3 Protein rich concentrates: Plant, Animal & NPN feed stuffs.

15 %

Unit: 4 Unconventional Livestock feeds in India

20 %

- Vegetable protein sources.
- Animal protein sources.
- Energy sources.
- Miscellaneous feeds.

Unit: 5 Nutrients of feeding stuffs and animal body: water, carbohydrates, protein, Lipids and minerals
- Feed supplements and buy pass proteins.

35 %

References:-

1. પશુ આહાર - બી. એમ. પટેલ
- એન. એસ. રાદડીયા
2. પશુ આહાર (પ્રાયોગિક) - બી. એમ. પટેલ
- એન. એસ. રાદડીયા
3. Animal Nutrition - Maynard & Loosli
4. Animal Nutrition - A. C. Chaudhari
5. ગોદર્શન - પશુપોષણ વિશેષાક

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-617	19070701064900	Floriculture	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Floriculture

Objectives:-

1. To aware with fundamental principles of floriculture science
2. To aware with value addition in flower
3. Student gets knowledge of commercial floriculture so useful in progressive farming.

Theory:

100 %

Unit: 1 Introduction

20%

Definition- flower, floriculture, stock, scion, layering, budding, etc.
Importance and future scope of floriculture

Unit: 2 Flower

10%

Annual -definition example
Biannual - definition example
Leaves decorated plants
Flower decorated plants

Unit:3 Cultivation practices of major flowers

50%

(English name, soil, climate, variety, methods and propagation, fertilizer, after care, production, harvesting, grading)
- Rose
-Marigold
-Gladiolus
- Lily
- galardia
- Chrysanthemum
- Tuberose
- dahalia

Unit: 4 Types of pot & potting

10%

Unit: 5 Value addition in flower

10%

- Scent & perfume industries
- Dehydration of flower
- Decoration by flower
- Cut flower

Practical:-

1. Identify different plant & its flower colour.
2. Learn about annual and biannual flower.
3. Pot and potting.
4. Different variety of flower.
5. Motivation policy for flower grower.

Reference:-

1. Floriculture in India
-Randhawa G.S and Mukhopadhyay A.(1986) pub. Allied publishers private ltd,
newdelhi, india.
2. Advances in horticulture vol. 12 -edited by chadhu, K.L and Bhattacharya
Malhotra publishing house New delhi
3. Beautiful gardens
-Randhawa M.S
-I.C.A.R, New Delhi
4. Creating small gardens
-roy strong
-conran octopus ltd, London.
5. ખેડુત મર્ગદર્શિકા (ભાગ - ૨) બાગાયતી પાકો
સંપાદક, નવસારી કૃષી યુનિવર્સીટી.

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065000	Political Science	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - History of Political Philosophy

હેતુઓ:-

૧. રાજ્ય અને ધર્મની સર્વોપરીતા જાણે.
૨. મધ્ય યુગમાં ધર્મની સુધારણાની રાજનીતી પર અસર જાણે.
૩. આધુનિક ચિંતકોના રાજનીતિના વિચારો જાણે.

અભ્યાસક્રમ:-

- એકમ:-** ૧. રોમન કાયદાની જગતને ભેટ, સેન્ટ ઓગષ્ટાઈનનારાજકીય વિચારો, ધર્મની સર્વોપરીતાની હિમાયત, રાજ્ય અને ધર્મની અથડામણો, યુરોપમાં સુધારાની જ્યોત, મિકીયાવેલી, માર્ટિન લ્યુથર, તેની રાજનીતી ઉપર અસર ૩૫%
- એકમ:-** ૨. સામાજિક કરાર ની વિભાવના, હોબ્સ, લોક અને રૂસોના પ્રતિપાદનો ૨૦%
- એકમ:-** ૩. આદર્શવાદ, હેગલના આદર્શવાદના વિચારો ૧૫%
- એકમ:-** ૪. ફાસીસ્ટવાદ, બેનીટો મુસોલીનીનું જીવન અને ફાસીસ્ટવાદ ૧૫%
- એકમ:-** ૫. કાલ માર્ક્સ અને તેનો દાસ કેપીટલનો ખ્યાલ ૧૫%

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. રાજનૈતિક સિધ્ધાંતોનો ઇતિહાસ - લે. જ્યોર્જ સેબાઈન
૨. બે વિચાર ધારા - દર્શક
૩. પાશ્ચાત્ય રાજકીય વિચારો - ડો. એચ.એમ. જોશી
૪. પ્લેટોનું રિપબ્લીક - લે. એમ.બી. પટેલ
૫. આધુનિક પાશ્ચાત્ય તત્ત્વજ્ઞાન - લે. ઝેડ.વી.કોઠારી
૬. પાશ્ચાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનનો સરળ ઇતિહાસ - લે. એ.કે. રોજર્સ
૭. ગ્રીક તત્ત્વચિંતન ભાગ-૧,૨ - લે. યુ.એ. યાજ્ઞિક

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065100	Contemporary Indian Philosophy -II	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Titel: Contemporary Indian Philosophy-II

હેતુઓ:-

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ શ્રી અરવિંદના પરમતત્વના વિચારથી પરિચિત થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ ડૉ. રાધાકૃષ્ણના ધર્મના ખ્યાલથી પરિચિત થાય.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓ ઈકબાલના વિચારોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે
- (૪) વિદ્યાર્થીઓ રજનીશના જુદા - જુદા તાત્વિક વિચારો વિશે સમજે.
- (૫) વિદ્યાર્થીઓ સ્વામી નારાયણ સંપ્રદાયમાં સામાજિક સુધારણાના જ્ઞાનથી પરિચિત થાય.

અભ્યાસક્રમ

- એકમ :- ૧ શ્રી અરવિંદના મતે સંત ચિત અને આનંદની પ્રકૃતિ અતીમનસ અને આધ્યાત્મિક ઉત્કાંતીનો ખ્યાલે. ૨૦%
- એકમ :- ૨ ડૉ.રાધાકૃષ્ણની અવેજરૂપ ધર્મની વિચારધારામાં દ્રષ્ટીકોણ, પુનજન્મ વિશેની દલીલો. ૨૦%
- એકમ :- ૩ મહમદ ઈકબાલનો સ્વ વિશ્વ અને ઈશ્વરનો આથી ભૌતિક વિચારધારાના સંદર્ભમાં ખ્યાલ. ૧૫%
- એકમ :- ૪ આચાર્ય રજનીશનો ધર્મ, ધાર્મિકતા, પ્રેમ, સ્વ, જ્ઞાન, ઈશ્વર અને તેના અસ્તિત્વ વિશેનો વિચાર. ૩૦%
- એકમ :- ૫ સ્વામી નારાયણ સંપ્રદાયનું સામાજિક સુધારણા ક્ષેત્રે પ્રદાન. ૧૫%

સદર્ભ ગ્રંથો સૂચિ :-

૧. આધુનિક ભારતીય ચિંતન - નરવણે વી.એસ.
૨. આધુનિક ભારતીય તત્વજ્ઞાન - દેસાઈ બી. જી.
૩. રવિન્દ્રનાથ ટાગોરનું તત્વજ્ઞાન - દલાલ પરીમલ
૪. અરવીંદનું તત્વજ્ઞાન - ભટ્ટ એમ.કે.
૫. પ્ર. સ્વામી નારાયણ સંપ્રદાયનું સાંસ્કૃતિક પ્રદાન - ડૉ. રશ્મિબેન ત્રિભુવનભાઈ વ્યાસ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065200	Food & Nutrition	2+1	30	50	20	2 Hrs

Title: - Food & Nutrition - II

હેતુઓ :-

૧. શારીરિક અને માનસિક વિકાસ તેમજ કાર્યશક્તિ અને રોગ પ્રતિકારકતા માટે કેવો ખોરાક લેવો જોઈએ તે અંગેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
૨. વિટામિન્સ અને ખનીજતત્વોની શરીર રક્ષામાં અગત્યતા સમજે અને ઉણપથી થતી સમસ્યાઓથી માહિતગાર થાય.
૩. દેશની પોષણ સમસ્યાઓ જાણે અને તેના ઉકેલના માર્ગો શોધે.
૪. ખોરાકના પાચન અને પોષણ મુલ્ય પર રાંધવાની થતી અસરો અંગે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
૫. રાંધવાની જુદી - જુદી રીતોના અભ્યાસ દ્વારા રાંધવાની ઉત્તમ પદ્ધતિ અપનાવવનો અભીગમ કેળવે.
૬. પોષક આહાર ઓછા ખર્ચે પ્રાપ્ત કરવાની જાણકારી મેળવે.

અભ્યાસક્રમ :-

સૈધ્ધાંતિક :-

એકમ :- ૧ પ્રજીવકો - વિટામિન્સ :-

૨૦%

વિટામિન્સના પ્રાપ્તિ સ્થાન, વર્ગીકરણ, વિટામિન્સની શરીરમાં ઉપયોગીતા, ચરબી દ્રાવ્ય અને જલ દ્રાવ્ય વિટામિન્સ.

એકમ :- ૨ ખનીજ તત્વો - મિનરલ્સ અને પાણી :-

૨૦%

ખનીજતત્વોના પ્રાપ્તિ સ્થાન, વર્ગીકરણ, શરીરમાં એની ઉપયોગીતા, કેલ્શિયમ, ફોસ્ફરસ, પોટેશિયમ, સોડિયમ, લોહ, આયોડિન, ફ્લોરાઈડ જેવા ખનીજતત્વો તથા પાણી અને તેની શરીરમાં ઉપયોગીતા.

એકમ :- ૩

૨૦%

ખોરાકના પાચન અને પોષણ મુલ્ય પર રાંધવાની અસરો, ખોરાક રાંધતી વખતે પોષક તત્વો જળવાય રહે તે માટે રાખવી જોઈતી કાળજીઓ, રાંધવાની જુદી - જુદી રીતો, સોયાબીનનું દૂધ, મગફળીનું દૂધ, બાળકો માટે કાંજ જેવી સસ્તી પોષક વાનગીઓ.

એકમ :- ૪

૨૦%

પોષક તત્વોની કમીથી થતા રોગો અને તેનો સામાન્ય પરિચય.

એકમ :- ૫

૨૦%

દેશની પોષણ સમસ્યાઓ અને તેને સુધાવાના માર્ગો.

પ્રેક્ટીકલ :-

૧. આસપાસ રહેતા કુટુંબોમાં કેવો આહાર લેવાય છે તેનો સર્વે કરી આહારની યોગ્યતા નક્કી કરવી.
૨. અનાજ અને કઠોળ ફણગાવવાની રીત.
૩. રાંધવાની જુદી - જુદી રીતોનો અભ્યાસ.
૪. બાળકો માટે કાંજી, મગફળી તેમજ સોયાબીનનું દૂધ જેવી સસ્તી પોષક વાનગીઓ બનાવવી.
૫. આસપાસ રહેતા કુટુંબના લોકોના વજન, ઉંચાઈ, આંખ, મોં, જીભ, વાળ અને ચામડીની તપાસ કરી પોષક તત્વોની કમીનું સર્વે કરવું.

સંદર્ભગ્રંથો :-

- (૧) પોષણવિદ્યા - ડો. જે.ડી. પાઠક - યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
- (૨) માનવ પોષણ - ઉષાકાન્ત વૈદ - યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ - ચતુર્થ આવૃત્તિ
- (૩) પ્રયુક્ત પોષણ - ડો. આર. રાજલક્ષ્મી. - તૃતીય આવૃત્તિ
- (૪) Human Nutrition - Nilam Budhadev , Bhavana Vaid
- (૫) અપુરતું પોષણ એજ માહારોગ - ડો. જે. ડી. પાઠક - યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
- (૬) Food & Nutrition - Kusum Gupta, L.C. Gupta - 6th Edition Jaypee Facts & Figures
- (૭) સસ્તી પોષક વાનગીઓ - શ્રી ચંદુભાઈ ડી. દવે - જ્યોતિ સંઘ

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065300	Hindi	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - हेतु :- १ छात्र काव्य का आस्वादन करेंगे ।

२ छात्र अनुवाद करना सीखेंगे ।

३ छात्र भाषाज्ञान प्राप्त करें ।

तास : ४५

भारांक

तास

इकाई :-

१ साहित्यकार का जीवन - कवन

२०%

२०

२ ससंदर्भ व्याख्या २०%

२०

३ काव्य का स्वरूप

२०%

२०

४ समग्रलक्षी मूल्यांकन

२०%

२०

५ अनुवाद / महत्व २०%

०५

१००

४५

पाठ्य विषय :

क यशोधरा (गीतिकाव्य) - कवि : मैथिलीशरण गुप्तजी

प्रकाशन - साकेत प्रकाशन, राष्ट्रकवि निवास, चिरगाव, झांसी

के. ए.जी. मलिक एंड सन्स प्रा. लि., २३, दरियागंज, नई दिल्ली-२२०००२

ख अनुवाद

संदर्भ ग्रंथ :-

१ भारतीय समाजमें नारी - डॉ. नीरा देसाई

मैक मिलन इंडिया लिमिटेड, न्यू दिल्ली

२ हिंदी कवितामें व्यक्त नारी चेतना

डॉ. रचना अरगडे

३ श्रृंखला की कडियाँ - महादेवी वर्मा

४ नारी प्रश्न : सरला महेश्वरी

राधाकृष्ण प्रकाशन प्रा. लि.

५ मैथिली शरण गुप्त और विष्णुप्रिया - प्रा. डी. पी. शर्मा

घनश्याम अग्रवाल

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065400	English	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - English

Objectives:-

- 1.To strengthen the vocabulary of students.
- 2.To strengthen the grammar capacity, ability of the student.
- 3.To understand, read and speak in English.
- 4.To introduce the students to English literature.

Unit – 1 Text: A Mid Summer Night’s Dream
Detailed Study - William Shakespeare 20%

Unit – 2 Short Notes, Reference to Context 20%

Unit – 3 Subject – Verb Agreement, Correct the sentences 30 %

Unit – 4 Information Transfer through visual display 10 %

Unit – 5 Punctuation, Comprehension 20 %

Reference Book :-

1. High school English Grammar
2. Gulliver’s Travels.

By:- Wren & Martin

Faculty of Rural Studies

Name of Course	Sem.	Core/ Elective/ Foundation	Course Code	Course Title	Credits	Internal marks	External marks	Practical/ viva marks	Ext. exam time duration
B.R.S.	VI	MDC-618	19070801065500	Agriculture Economics	3+0	30	70	-	2.5 Hrs

Title: - Agriculture Economics-II

Objectives:

1. To get knowledge about the Agricultural market system.
2. To get knowledge about the Agri. Price policy.
3. To become aware about the problems of Agri. And to study about the remedial measures.

Unit: 1 Agriculture production and productivity in India. Meaning and causes of low productivity, measures to increase productivity, mechanization of agriculture. 20%

Unit: 2 Agricultural marketing – existing system of Agri. Marketing, defect in Agri. marketing, measures to improve the system of Agri. Marketing. Regulated markets, Co-operative marketing. 20%

Unit: 3 Agriculture product price – importance of price, reasons for price uncertainty, objectives and remedies of price stabilization. 20%

Unit: 4 Price policy-objectives, instrument and evaluation of price policy in India. 20%

Unit: 5 The place of agriculture in the new economic policy, WTO and Indian agriculture sector. 20%

Reading list:

1. Bilgrami - Introduction to agriculture economics.
2. Sadhu and Singh - Agricultural problems in India.
3. Bhaduri A. - The economic structure of backward Agriculture.
4. Gulati A. & T. Kally - Trade liberalization and Indian agriculture.
5. Rudra A. - Indian agriculture economics.
6. Dautwala M.L. - Indian agriculture development since independence.
7. Kahlo A.S. and Tyagi D.S. - Agricultural price policy in India.